

Het visitekaartje van onze stad: uitnodigend en uitdagend

Visie Openbare Ruimte

Inhoud

Voorwoord	5	Inspirerend voorbeeld: Kalverbos	61
Inleiding	6	Deel 3: Werkwijze, evaluatie en actualisatie	62
Leeswijzer	13	3.1 Planvorming ontwerp openbare ruimte	63
Deel 1: Ambities voor de openbare ruimte	15	3.2 Realisatie en beheer openbare ruimte	64
1.1 De ambities	16	3.3 Samen maken we de stad	65
1.2 Op weg naar een toekomstbestendige openbare ruimte	18	3.4 Evaluatie en actualisatie	67
Inspirerend voorbeeld: Tuin van Delft	19	Colofon	69
Deel 2: Prioriteringskader Openbare Ruimte	20		
2.1 Prioriteren in de openbare ruimte	21		
2.2 De ruimtelijke structuren van Delft	21		
2.3 De beleidsopgaven voor de openbare ruimte	25		
2.4 Prioriteringskader en uitwerking per structuur	29		

Voorwoord

Delft is een stad die een thuis biedt aan meer dan 110.000 mensen. Een stad waar mensen werken, ondernemen en studeren. En een stad die uitnodigt voor een bezoek en recreatie. De openbare ruimte verbindt al die functies in onze stad. In de openbare ruimte verplaatsen we ons, ontmoeten we elkaar en zoeken we ontspanning.

De openbare ruimte 'maakt' onze stad. Het is kostbare ruimte die we koesteren en waar we zorgvuldig mee omgaan. Het klimaat stelt ons daarbij voor nieuwe uitdagingen. En de groei van onze stad vraagt om slimmer omgaan met de ruimte die we hebben. Steeds meer mensen wonen in compacte woningen, waardoor de buitenruimte een belangrijke rol krijgt voor hun kwaliteit van leven.

Delft is ambitieus als het gaat om de inrichting van onze openbare ruimte. We willen dat de openbare ruimte uitnodigt om naar buiten te gaan, om te wandelen, te fietsen, te zitten of te spelen. We streven naar aantrekkelijke straten en pleinen waar je graag wilt zijn. We willen groene plekken die ontmoeting stimuleren, waar mensen zich thuis voelen.

Deze ambitie vraagt heldere kaders. Kaders die omschrijven wat een goede openbare ruimte is. Wat we willen bereiken en wat daarvoor nodig is. Want alleen zo kunnen we gerichte keuzes maken die ook recht doen aan de wensen en behoeften van onze bewoners. Die kaders benoemen we in deze visie op openbare ruimte.

De afgelopen jaren hebben we al flinke stappen gezet: we vergroenen onze stad en geven de auto minder ruimte. Daardoor creëren we meer plekken voor voetgangers en fietsers, planten en dieren. En voor activiteiten die de openbare ruimte verlevendigen. Zo maken we onze stad leefbaarder én duurzamer.

We zijn trots op wat we samen al hebben bereikt. Het vergroenen van Hof van Delft en het Westerkwartier is daar een prachtig voorbeeld van. Zoals in de Carthuyzerstraat, waar mensen samen de regie namen over hun eigen buurt. Dat toont de kracht van samenwerking tussen gemeente en bewoners. Of de tijdelijke parkstrook langs de Engelsestraat. Dat stukje groen aan de rand van Nieuw Delft, ontstaan vanuit

bewonersinitiatieven, nodigt uit om elkaar te ontmoeten, te bewegen, te spelen. We zien ook dat bewoners steeds vaker zelf groen toevoegen aan hun straat of stoep. Dat maakt onze stad niet alleen groener, maar ook gezelliger en persoonlijker.

Deze visie biedt ons duidelijke uitgangspunten, zodat we de openbare ruimte zo goed mogelijk kunnen inrichten. Het is een complexe opgave, waar iedereen een mening over heeft – en dat is juist zo waardevol. We nodigen u dan ook uit om mee te denken en mee te doen. U te laten inspireren door deze visie. De openbare ruimte is van ons allemaal. Ook uw, ook jouw mening telt. Alleen samen maken we Delft tot een stad waar het fijn is om buiten te zijn.

Martina Huijsmans
wethouder Financiën,
Ruimtelijke ordening en
Mobiliteit

Frank van Vliet
wethouder Klimaat, Cultuur en
Openbare ruimte

Inleiding

De misschien wel bekendste openbare ruimte in Delft is de Markt. Dit bijzondere stukje openbare ruimte functioneert al honderden jaren op verschillende wijzen als een huiskamer van de stad voor inwoners en bezoekers. Dè plaats waar mensen elkaar ontmoeten.

Al sinds de middeleeuwen wordt op deze plek een weekmarkt gehouden. En vinden er vele manifestaties plaats die inwoners en bezoekers van Delft om sociale, culturele of politieke redenen samenbrengen. De Markt vormde regelmatig het decor voor internationale speelfilms en koninklijke uitvaarten. In de tweede helft van de 20^e eeuw was de Markt een parkeerplaats. Sinds 2004 krijgen terrassen en bezoekers er voorrang. Door de jaren heen veranderde de stad en op basis van nieuwe inzichten en wensen veranderde de openbare ruimte van de Markt mee. Deze openbare ruimte is door de eeuwen heen een uitnodigende plek en een vanzelfsprekende verzamelplaats voor Delftse inwoners en bezoekers van buiten de stad; een waardig visitekaartje.

De Markt is een aansprekend voorbeeld in Delft maar de openbare ruimte is meer dan de Markt. Openbare ruimte is overal in de stad en deze begint bij ieders voordeur.

Visitekaartje

De Delftse openbare ruimte is hét visitekaartje van onze stad. De gemeente maakt, onderhoudt en beheert de openbare ruimte met als doel het creëren van een veilige, duurzame en aantrekkelijke leefomgeving voor alle inwoners, bezoekers en ondernemers. We maken een openbare ruimte die niet alleen functioneel en veilig is, maar ook inspirerend, innovatief en inclusief. Duurzaamheid vormt een integraal onderdeel van ons werk, waarbij we streven naar klimaatbestendige oplossingen, groene structuren en het toepassen van circulaire principes. Zo maken we samen een Delft om trots op te zijn – nu en later.

Openbare ruimte

Openbare ruimte is de buitenruimte die voor iedereen toegankelijk is. Deze omvat onze parken, straten, speeltuinen, fietspaden, pleinen, etc. Ook de ruimte onder de grond, waarin onze riolen, kabels, leidingen en de wortels van onze bomen liggen, behoort tot de openbare ruimte. Een goed ingerichte openbare ruimte draagt bij aan een gezonde leefstijl, sociale cohesie en een prettige leefomgeving.

Goede groei

In de Omgevingsvisie Delft 2040 is de koers bepaald voor de lange termijn ontwikkeling van de stad. De gemeente wil vanaf 2018 tot 2040 de ontwikkeling van 15.000 woningen en 10.000 banen mogelijk maken, waarmee Delft naar verwachting zal doorgroeien naar 123.000 inwoners (in 2050). Deze groei zal binnen bestaand stedelijk gebied plaatsvinden, wat betekent dat er meer mensen op hetzelfde oppervlak zullen leven. Zorgdragen voor een prettige leefomgeving is daarmee belangrijker dan ooit. Hoe we de openbare ruimte inrichten, heeft immers invloed op hoe mensen bewegen, elkaar ontmoeten, naar elkaar omkijken en voor elkaar zorgen. De ruimte in onze verdichte stad is schaars en onze financiële middelen zijn beperkt. Dit alles maakt dat het inrichten,

beheren en onderhouden van onze openbare ruimte boven en onder de grond uitdagend is. Voor de openbare ruimte zijn 3 van de 6 uitgangspunten uit het *Kompas voor goede groei* van bijzonder belang, te weten: de 'sterke buurt', de 'stad van korte afstanden' en de 'duurzame, gezonde leefomgeving'.

Figuur 1 Kompas voor goede groei

De Gebiedsbeelden Delft 2025 bieden een actueel overzicht van de ontwikkeling van de stad. Ze zoomen in op de verschillende gebieden van de stad en hun maatschappelijke, economische en ruimtelijke opgaven. In de gebiedsbeelden worden de stedelijke hoofdstructuren en de interactieplekken van Delft uitgelicht. Deze komen in de Visie Openbare Ruimte terug in de verschillende kaartlagen.

Waarom een Visie Openbare Ruimte?

De afgelopen jaren is veel beleid vastgesteld dat raakvlakken heeft met de inrichting en het gebruik van de openbare ruimte, denk bijvoorbeeld aan de Visie Groen & Biodiversiteit en het Mobiliteitsprogramma Delft. Deze Visie Openbare Ruimte wordt gevoed door de beleidsnota's en vertaalt de ambities uit deze nota's naar de openbare ruimte. Waar de

gebiedsbeelden aangeven hoe de stad zich zal ontwikkelen, beschrijft deze visie wat de gemeente op hoofdlijnen wil bereiken in de openbare ruimte.

Onze visie op de openbare ruimte bestaat uit 6 ambities:

- De openbare ruimte is uitnodigend
- De openbare ruimte is uitdagend
- De openbare ruimte maken we samen met de stad
- De openbare ruimte wordt ingericht op toekomstig gebruik
- De openbare ruimte wordt duurzaam ingericht en beheerd
- De openbare ruimte ontwikkelen we binnen de basisvereisten

Waarom een prioriteringskader?

In dit stuk combineren we de visie op de openbare ruimte met een prioriteringskader. De ambities voor onze stad en openbare ruimte zijn groot en de fysieke en financiële ruimte zijn beperkt. Er zijn dus niet vanzelfsprekend middelen beschikbaar om alle ambities te realiseren. We beheren de openbare ruimte grotendeels op beeldkwaliteitsniveau C; het ontwerp moet hiermee rekening houden.

Ook passen niet alle ambities altijd op een plek. Daarom bevat deze visie een prioriteringskader, dat een handvat geeft voor de rangschikking van de beleidsambities. Dit is mogelijk, omdat niet alles op iedere plek even belangrijk is. Hiermee zorgen we ervoor dat de prioritering expliciet en aan de voorkant gebeurt. Daarbij zijn de kwaliteit en de functionaliteit van de openbare ruimte leidend, in plaats van welk beleidsterrein beschikbare middelen heeft. Het maken van een plan voor de openbare ruimte blijft een ontwerpopgave op basis van de prioritering.

De openbare ruimte binnen de scope van de Visie Openbare Ruimte.

Scope van deze visie

De natuur- en recreatiegebieden aan de rand van de stad zijn ook openbare ruimte. De (her)inrichting van deze gebieden is echter een zeer specifieke opgave, waarvoor zo nodig aparte gebiedsvisies worden opgesteld. Daarom vallen ze buiten de scope van dit document. Hetzelfde geldt voor sportcomplexen, schoolpleinen en begraafplaatsen. Deze worden vaak afgescheiden dan wel afgesloten en zijn dus niet permanent toegankelijk.

Eigendomspositie

De kaart hiernaast laat de openbare ruimte van Delft zien, op basis van het huidige eigendom. De vastgestelde, toekomstige ontwikkelingen zijn in deze kaart meegenomen. Het merendeel van de openbare ruimte in Delft is gemeentelijk eigendom. Andere eigenaren van openbare ruimte binnen de grenzen van de gemeente zijn:

- Provincie Zuid-Holland (Kruithuisweg);
- Hoogheemraadschap van Delfland (watergangen);
- TU Delft (TU-wijk);
- Anderen, zoals corporaties en vve's.

Deze visie is kaderstellend voor de openbare ruimte van Delft, vergelijkbaar met de voorgaande Visie Openbare Ruimte. Voor het deel dat gemeentelijk eigendom is, is dat direct bindend.

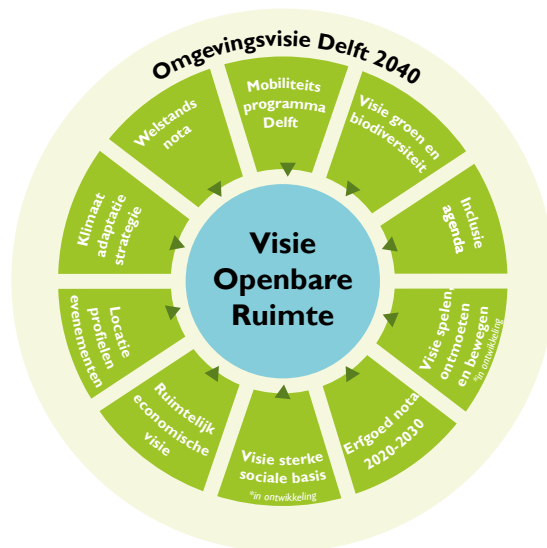

Kaart: Eigendom van de openbare ruimte van Delft.

Deze afbeelding geeft de bestaande situatie in Delft weer met inbegrip van de vastgestelde plannen (die soms nog niet gerealiseerd zijn).

Positie van de Visie Openbare Ruimte

De Visie Openbare Ruimte volgt de koers van de Omgevingsvisie Delft 2040 en wordt gevoed door de sectorale ambities zoals die zijn vastgelegd in diverse beleidsstukken (Figuur 2). Vanwege de veelheid aan ambities, het feit dat niet alles past en ambities zelfs tegenstrijdig kunnen zijn, weegt deze visie deze sectorale ambities af en maakt het mogelijk om keuzes te maken. Daarmee slaat dit stuk de brug naar de stukken op tactisch- en operationeel niveau (Figuur 3). Zodra de Omgevingsvisie wordt aangepast of nieuw sectoraal beleid met impact op de openbare ruimte wordt opgesteld, vertalen we door in deze visie op de openbare ruimte en de stukken op tactisch en operationeel niveau. Dit gebeurt elke 4 jaar.

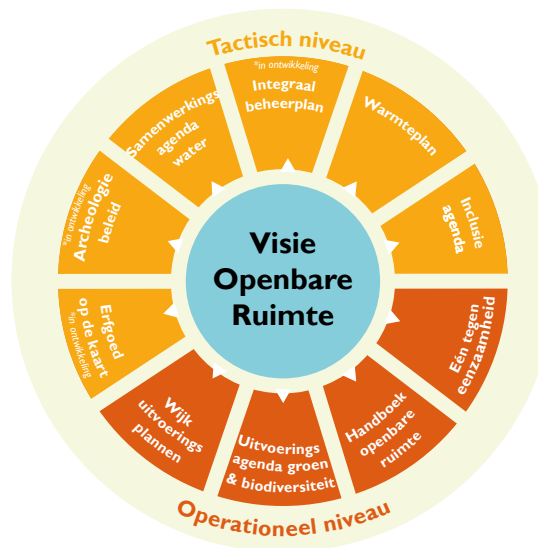
Figuur 2 Positie van de Visie Openbare Ruimte - Strategisch niveau

Aanleidingen (her)inrichting openbare ruimte

We willen graag alle beleidsopgaven laten landen in de openbare ruimte. Maar dat kunnen we niet altijd waarmaken. Ook kunnen we nu niet alle openbare ruimte opnieuw ontwerpen en herinrichten, daar hebben we niet de middelen voor. De (her)inrichting van de openbare ruimte komt dus niet overal en tegelijk aan de orde.

De aanleiding om de openbare ruimte te gaan (her)inrichten kan voortkomen uit:

- Een gebiedsontwikkeling, waarbij de bestaande situatie wordt getransformeerd en vaak geheel nieuwe openbare ruimte wordt gerealiseerd. Een voorbeeld is Nieuw Delft, waarbij de spoorlijn en emplacementsterreinen ruimte hebben geboden aan een nieuw stuk stad. De regie van de inrichting ligt hierbij primair bij de gemeente.

Figuur 3 Positie van de Visie Openbare Ruimte - Tactisch en operationeel niveau

- Een bouwproject waarbij de aansluitende openbare ruimte moet worden heringericht om beide optimaal op elkaar af te stemmen. De openbare ruimte is daarbij tijdens de bouw vaak in gebruik als bouwplaats en moet daarna worden hersteld.
- Een herinrichting omdat de bestaande openbare ruimte of de ondergrondse infrastructuur niet meer voldoet, achterhaald is of uitgebreid moet worden. Dergelijke herinrichting van de gehele openbare ruimte in een gebied (vaak aangeduid als “gevel tot gevel”) biedt de kans om de openbare ruimte af te stemmen op de eisen van nu en rekening te houden met de toekomst.
- Kleinschalige veranderingen als gevolg van een lokaal knelpunt of behoefte, bijvoorbeeld een verzakking die hersteld moet worden, bomen die ziek zijn of de inpassing van een ondergrondse container of extra trafo.
- Wensen van bewoners en ondernemers om hun omgeving te verfraaien. Vaak gaat het om kleine ingrepen in de bestaande openbare ruimte, zonder dat daarbij de gehele inrichting wordt vernieuwd. Voorbeelden zijn geveltuinen en boomvakken, maar ook buurtmoestuinen.

TATAP

Hollandse
NIEUW

OPENINGSTIJDEN
HET GEHELE JAAR
MA 11.00 - 19.00 UUR
DI 09.30 - 19.00 UUR
WO 09.30 - 19.00 UUR
DO 09.30 - 19.00 UUR
VRI 09.30 - 19.00 UUR
ZA 09.30 - 19.00 UUR
ZO 11.00 - 19.00 UUR
— GEMIDDELDE
— PAKKETJES
— HANDELS- EN
— GEDRAGENDE
— VERKEER VERBODEN

Leeswijzer

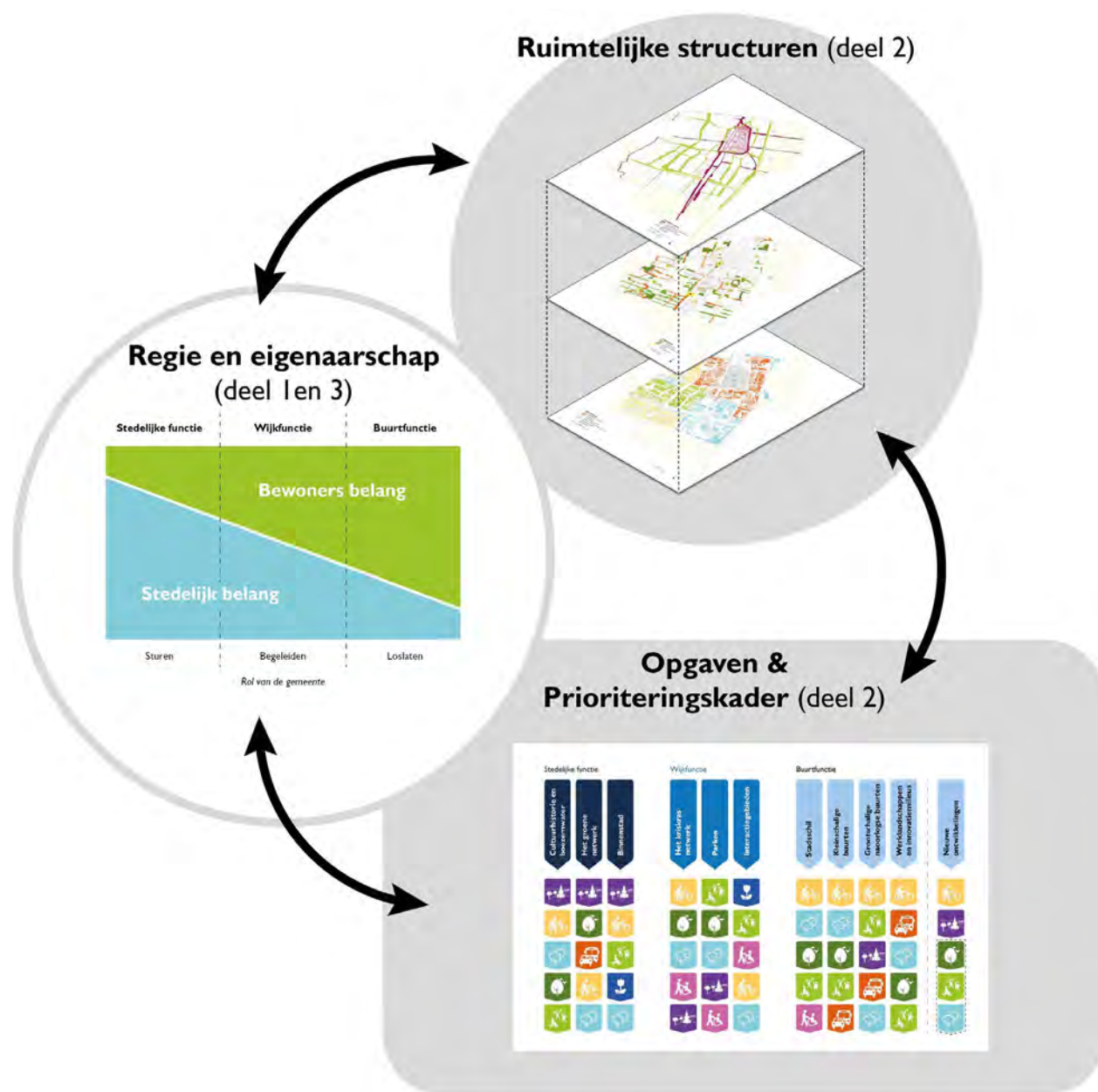

De Visie Openbare Ruimte is opgebouwd uit drie delen. In deel 1 worden de ambities die we hebben voor de openbare ruimte beschreven. Bijbehorend wordt het toekomstbeeld voor de openbare ruimte van Delft geschetst.

Omdat niet alles past binnen de ruimte die we hebben, moeten we soms scherpe keuzes maken. In deel 2 van de visie is daarom het prioriteringskader voor de openbare ruimte uitgewerkt. Dit geeft een handvat om te prioriteren tussen de 8 beleidsopgaven die er zijn voor de openbare ruimte. De keuzes verschillen per soort openbare ruimte. Daarom wordt onderscheid gemaakt tussen structuurtypes op drie verschillende niveaus: stad, wijk en buurt. Per structuur worden de prioriteiten uitgewerkt.

Deel 3 van de visie beschrijft de werkwijze van de Visie Openbare Ruimte, voor planvorming, uitvoering en beheer. Een onderdeel daarvan is Samen maken we de stad. Hiervoor is de driedeling van de structuurniveaus van belang. Per structuur verschilt de mate van invloed en eigenaarschap die inwoners hebben op de inrichting en het beheer van de openbare ruimte. Ten slotte komt de evaluatie en actualisatie van de visie aan bod. Dit laatste is nodig vanwege het hoge tempo waarin veranderingen in de stad zich voordoen.

Deze visie heeft geen financiële paragraaf. Beleidswensen uitvoeren heeft natuurlijk wel financiële gevolgen. Deze visie gaat ervan uit dat de (extra) financiële middelen om beleidswensen uit te voeren in de openbare ruimte in het betreffende beleid worden meegenomen of via het kadernota en/of begrotingsproces worden voorgelegd aan de gemeenteraad.

Figuur 4 Schematische leeswijzer Visie Openbare Ruimte

Deel I: Ambities voor de openbare ruimte

In dit deel staan de ambities die Delft heeft voor de openbare ruimte. De openbare ruimte van Delft is het visitekaartje van onze stad. Een plek waar ontmoeting, beweging en verwondering samenkomen. We willen dat deze ruimte uitnodigt – voor jong en oud, Delftenaar én bezoeker en voor flora & fauna. We dagen onszelf en onze partners uit om verder te denken dan vandaag. We richten de ruimte in met oog op toekomstig gebruik en veranderende behoeften en kiezen daarbij bewust voor slimme, groene en duurzame oplossingen. Van stoeptegels tot stadspark: elk element telt. Zo maken we samen een Delft om trots op te zijn – nu en later.

1.1 De ambities

1. De openbare ruimte is uitnodigend

Buiten wil je zijn! Dat is onze ambitie. Delft in 2040 is een stad waar buiten zijn vanzelfsprekend is. De stad biedt uitnodigende plekken waar kinderen spelen, volwassenen sporten en burens elkaar ontmoeten. De groene, veilige en aantrekkelijke leefomgeving stimuleert beweging en ontmoeting. In elke wijk zijn voldoende plaatsen waar mensen van alle leeftijden en achtergronden elkaar kunnen treffen, wat bijdraagt aan een sterk gemeenschapsgevoel. Een goede inrichting van de openbare ruimte stimuleert laagdrempelige ontmoetingen en kan zo de onderlinge verbondenheid versterken.

2. De openbare ruimte is uitdagend

We willen plekken creëren die verrassen en inspireren. De openbare ruimte mag best een beetje spannend en kunstzinnig zijn, met bijzondere elementen die uitnodigen om te dwalen en te ontdekken. Zo ontstaat een levendige omgeving waarin nieuwsgierigheid wordt gewekt en mensen worden uitgedaagd om nieuwe invalshoeken te verkennen. Dit stimuleert niet alleen beleving, maar ook creativiteit en verbondenheid, waardoor de stad een unieke en levendige uitstraling krijgt.

Daarnaast is het ontwerpen van een goede openbare ruimte een uitdaging op zich. Er komen allerlei beleidsopgaven samen, die gerealiseerd moeten worden binnen de 24 km² die Delft rijk is. Om Delft aantrekkelijk te houden om te wonen, werken, studeren en verblijven, is het essentieel om de openbare ruimte hierop aan te passen. Dit vraagt om slim gebruik van de bestaande ruimte en het combineren van functies, niet alleen boven de grond, maar zeker ook daaronder.

Sommige beleidsopgaven zijn makkelijk te combineren (bijvoorbeeld klimaatadaptatie, bewegen/spelen/ontmoeten, biodiversiteit), terwijl andere beleidsopgaven op meer gespannen voet staan (onverlichte parken zijn goed voor biodiversiteit maar niet voor de sociale veiligheid). Dit vormt een uitdaging, waarvoor het prioriteringskader (in deel 2) een handvat biedt.

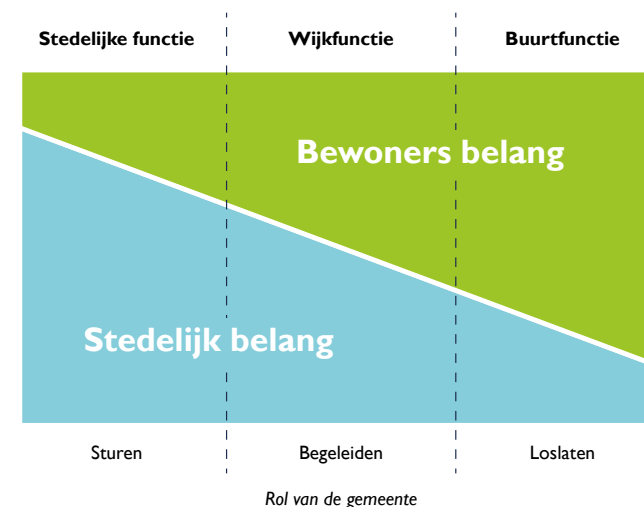
Om de openbare ruimte levendiger, aantrekkelijker en inclusiever te maken, hebben we de ambitie om innovaties toe te passen (bijvoorbeeld in materiaalgebruik) en gebruik te maken van stedelijke kunstobjecten, verrassende groene en/of interactieve elementen en een creatievere inrichting van de openbare ruimte (bijvoorbeeld in bestratingspatronen).

3. De openbare ruimte maken we samen met de stad

In Delft maken we de stad met elkaar, dit geldt in het bijzonder voor de openbare ruimte, omdat die van ons allemaal is. De behoeften van onze inwoners staan centraal. In onze integrale herinrichtingsprojecten voeren we een actief omgevingsmanagement, zodat we inspelen op de behoeften van de inwoners in de wijk. En op plekken die daarvoor geschikt zijn, nodigen we uit tot zelfbeheer en bewonersinitiatieven.

In deze visie introduceren we een verdeling in drie ruimtelijke structuurniveaus. Deze drie niveaus geven ook houvast in hoeverre de gemeente regie op de openbare ruimte in handen van de inwoners kan geven. Op de structuur met stedelijke functie ligt de regie voornamelijk bij de gemeente. Op de structuur met wijkfunctie is meer ruimte voor regie van inwoners en andere gebruikers. De gemeentelijke rol hierbij is begeleidend.

De openbare ruimte met buurtfunctie heeft de meeste ruimte voor regie van inwoners. We zien vooral kansen in de groene openbare ruimte. De gemeente speelt in dat geval voornamelijk een ondersteunende rol. Voorbeelden zijn: het beheer van groenvoorzieningen, het aanleggen van een buurtmoestuin en het creëren van speel- en ontmoetingsplekken. Zelfbeheer heeft als positief effect dat het de leefbaarheid en sociale cohesie in wijken kan versterken. Als er geen bewonersinitiatieven ontstaan, verzorgt de gemeente natuurlijk het beheer en onderhoud van de openbare ruimte.

Figuur 5 Schematische weergave bewonersbelang - stedelijk belang van de openbare ruimte

4. De openbare ruimte wordt ingericht op toekomstig gebruik

We hebben het gebruik van de openbare ruimte de afgelopen decennia enorm zien veranderen. We zijn veel vaker buitenshuis te vinden, er vinden veel meer evenementen plaats, na jaren van steeds meer ruimte voor de auto is er inmiddels een omslag in ten gunste van een groenere leefomgeving. Die groenere leefomgeving zijn we in de coronajaren ook steeds meer gaan waarderen. Het gebruik van de openbare ruimte verandert dus met de tijd. Omdat we openbare ruimte voor lange periodes aanleggen, houden we rekening met de trends in onze stad en de ontwikkeling van onze buurten.

Sociaalmaatschappelijke trends

Drie belangrijke, deels samenhangende, sociaalmaatschappelijke trends beïnvloeden hoe we aankijken tegen en om moeten gaan met de inrichting van de openbare ruimte: vergrijzing, vereenzaming en toenemende druk op de mentale weerstand van inwoners. Mensen worden gemiddeld ouder en wonen langer thuis. Onder ouderen, maar ook onder andere leeftijdsgroepen, neemt het gevoel van eenzaamheid toe. Het aantal eenpersoonshuishoudens in Nederland stijgt. Ook in Delft is dat het geval.

Behalve eenzaamheid ervaren meer mensen stress en vermoeidheid. Eén op de drie jongeren in Delft heeft last van mentale klachten. Ook mensen die werken en mensen in een kwetsbare positie hebben vaker problemen met hun mentale gezondheid. De rijksoverheid beschouwt mentaal welzijn als een van de grootste gezondheidsrisico's voor de toekomst. Diverse onderzoeken laten zien dat de openbare ruimte hier in positieve zin aan bijdraagt.

Zoals nadrukkelijk zichtbaar werd tijdens de coronapandemie is de waardering voor de verschillende functies van groene buitenruimte toegenomen. De gemeente moet hierop inspelen in de inrichting van openbare ruimte met de aanleg van een rustgevend groene omgeving die aanzet tot sociaal contact. Dit stimuleert ontmoetingen en draagt bij aan de kwaliteit van leven van inwoners. Door inwoners en gebruikers nadrukkelijk uit te nodigen en uit te dagen om gebruik te maken van de buitenruimte bevorderen we fysieke en mentale weerbaarheid.

5. De openbare ruimte wordt duurzaam ingericht en beheerd

Bij de inrichting en het beheer van de openbare ruimte maken we duurzame keuzes, zoals zuinig materiaal- en energiegebruik. We kiezen voor de juiste beplanting, zodat bomen kunnen volgroeien, we biodiversiteit bevorderen en we kiezen materialen die lang mee gaan. Door klimaatverandering krijgen we ook in Delft steeds meer te maken met hevige regenbuien, droogte en hittestress. In grote delen van onze stad ligt inmiddels al een dubbel rioolstelsel: 1 buis voor vuilwater en 1 buis voor hemelwater. Hiermee kunnen we extreme regenbuien beter opvangen en het grondwater in tijden van droogte aanvullen. We proberen dit stadsbreed door te voeren. Met de inrichting en materiaalkeuze leveren we een belangrijke bijdrage aan de opgaven van de stad.

6. De openbare ruimte ontwikkelen we binnen de basisvereisten

De basisvereisten voor een goede openbare ruimte zijn veiligheid (goede zichtlijnen, voldoende verlichting, bescherming tegen overlast en criminaliteit), toegankelijkheid (een toegankelijke stad zorgt ervoor dat alle inwoners, ongeacht hun beperking, volwaardig kunnen deelnemen aan het maatschappelijke leven), verblijf (stimulus om sociaal contact te hebben door bijvoorbeeld zitplaatsen), verplaatsing (gemakkelijk van de ene plek naar de andere kunnen komen) en toegang tot benodigde nutsvoorzieningen. Ook de betaalbaarheid, kwaliteit van de bodem (aanwezigheid kabels & leiding, verontreinigingen, sponswerking, draagkracht en bodemleven) en beheerbaarheid van de openbare ruimte zijn basisvereisten om een robuuste openbare ruimte te creëren. Als gemeente ontwikkelen we de openbare ruimte binnen deze basisvereisten.

1.2 Op weg naar een toekomstbestendige openbare ruimte

De veranderende wereld vraagt om een toekomstbestendige openbare ruimte. We maken meer ruimte voor de voetganger en fietser, voor spelen en bewegen. De toekomstige openbare ruimte nodigt uit tot ontmoeting en interactie. De stad wordt groener, biodiverser en klimaatadaptiever. De openbare ruimte is mooi en aantrekkelijk; cultuurhistorie is zichtbaar en beleefbaar. Dit alles betekent dat de auto een andere positie zal krijgen in delen van de stad. Als de openbare ruimte moet worden (her)ingericht, stemmen we deze af op de plek in de stad en de gewenste functies. Een verblijfsplek wordt zodanig ingericht dat die uitnodigt tot verblijven en ontmoeten, terwijl een doorgaande loop- of fietsroute aangenaam en veilig gebruikt kan worden en voldoende schaduw heeft. Centraal staat dat niet alle openbare ruimte hetzelfde is, zowel de plaats in de structuur als de gebruiksfunctie is daarbij sturend. Zoals eerder al gesteld: onze ambities zijn groot en onze middelen beperkt. We geven zo goed mogelijk uitvoering aan onze ambities, maar niet alles zal overal en tegelijk mogelijk zijn. Daarom is deze visie aangevuld met een prioriteringskader, dat een handvat geeft voor de rangschikking van onze beleidsambities.

Inspirerend voorbeeld:

Tuin van Delft

TUIN VAN DELFT

Werkplan in Tuin van Delft
Het plan van Delft is een ontwerp voor een openbare ruimte in de Spoorzone. Het plan is ontwikkeld door Boom landscape en is gebaseerd op een onderzoek naar de behoeften van de bewoners van Delft. Het plan is een ontwerp voor een openbare ruimte in de Spoorzone. Het plan is ontwikkeld door Boom landscape en is gebaseerd op een onderzoek naar de behoeften van de bewoners van Delft.

Denk mee over inrichting van het Houttuinenplein

De gemeente gaat dit najaar aan de slag met de inrichting van het plein aan de Houttuinen, aan de noordkant van station Delft. Hiervoor wil de gemeente de mening van Delftenaren en andere gebruikers van het plein weten. Via een online vragenlijst kunt u reageren op drie schetsontwerpen.

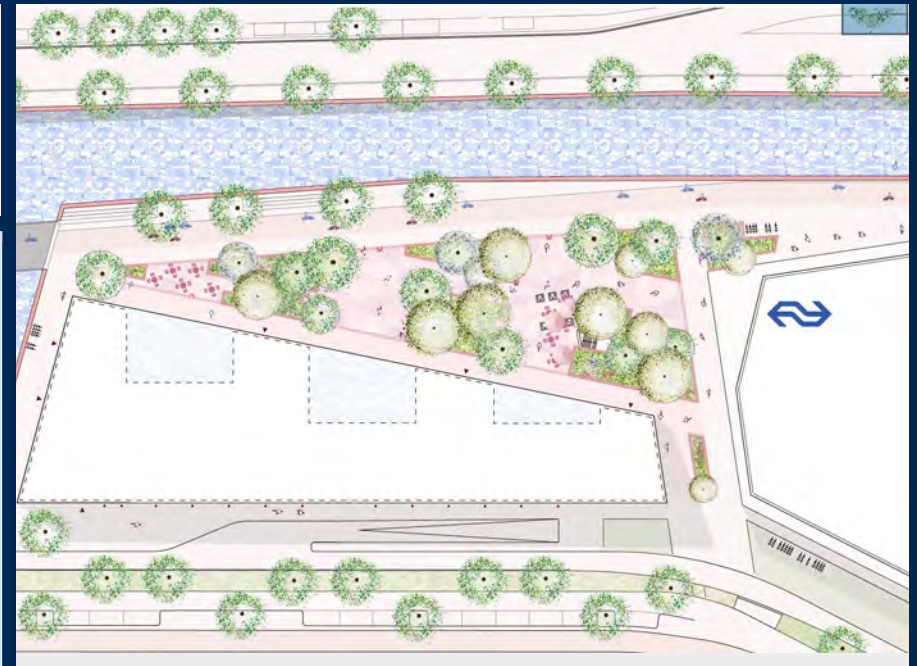
Delft - Gemeente Delft heeft drie bureaus gevraagd om een schetsontwerp te maken voor het Houttuinenplein, dat aansluit op de functie en omgeving. Het gaat om de volgende bureaus: BOOM Landscape, Karres en Brands en LODEWIJK BALJON landschapsarchitecten. Een adviescommissie zal de ontwerpen beoordelen. Daarna maakt het college een keuze. De binnengekomen reacties uit de stad worden meegenomen om tot een juiste keuze te komen.

De Tuin van Delft, ontworpen door Boom landscape, is de inrichting van een onderdeel van de openbare ruimte van het plan Spoorzone. In het kader van dat project was deze openbare ruimte aangemerkt als een nieuwe ontwerp-opgave (Stadsdialoog) met inbreng van de Delftse bevolking. Het oorspronkelijke, steenachtige plan van Busquets vormt daarmee niet meer de basis voor de inrichting. De openbare ruimte langs de Houttuinen maakt onderdeel uit van de gebiedsontwikkeling Nieuw Delft, die de basis vormt voor de nieuwbouw van het Huis van Delft aan deze openbare ruimte.

Gelet op het belang van deze openbare ruimte in de route tussen station/stadskantoor en de binnenstad, is hiervoor een prijsvraag georganiseerd waaraan drie bureaus voor landschapsontwerp zijn uitgenodigd om op basis van een programma van eisen een schetsontwerp te maken. Naast de kwaliteit van deze verblijfsplek aan de looproute naar de binnenstad was vergroening en klimaatadaptatie van belang voor het ontwerp.

De selectie is vanuit Nieuw Delft georganiseerd, waarbij de beoordeling door onder andere de supervisor van de gebiedsontwikkeling en de stadsbouwmeester. De Delftse bevolking is aan de hand van een Ansichtkaart met een beeld van de toekomstige inrichting en een korte tekst om hun mening gevraagd (enquête).

Boom landscape heeft de prijsvraag gewonnen en het plan onder begeleiding van een projectgroep van Nieuw Delft uitgewerkt en gerealiseerd.

Deel 2: Prioriteringskader Openbare Ruimte

De gemeente programmeert de openbare ruimte op basis van algemeen en sectoraal beleid als het visitekaartje van onze stad. Omdat we veel ambities hebben en weinig financiële en fysieke ruimte, is het nodig om keuzes te maken. In dit hoofdstuk is het kader uitgewerkt dat een handvat geeft voor de prioritering van de beleidsambities.

2.1 Prioriteren in de openbare ruimte

Om beter gefundeerd keuzes te kunnen maken, introduceren we bij deze visie het Prioriteringskader voor de openbare ruimte. Dit kader geeft een handvat om te kunnen bepalen welke opgaven prioriteit krijgen in de openbare ruimte. Uit deze prioritering volgt de richting voor de gewenste functionele inrichting. Zo geeft het prioriteringskader richting aan elk planproces dat bij de (her)inrichting van bestaande openbare ruimte en de aanleg van nieuwe openbare ruimte wordt doorlopen.

Het prioriteringskader bestaat enerzijds uit de verschillende soorten openbare ruimte die we hebben in Delft. Deze zijn verdeeld op niveaus van stad, wijk en buurt en staan bovenaan in het kader. In 2.2 zijn deze structuren verder toegelicht. Daarnaast vormen de bestaande beleidsopgaven input voor het prioriteringskader. In totaal zijn er acht beleidsopgaven geformuleerd, zie 2.3.

Voor ieder structuurtype zijn vijf prioriteiten bepaald. De opgave boven in het kader heeft de hoogste prioriteit in de betreffende structuur, daarna volgt nummer 2, gevolgd door nummer 3 enzovoorts. Het prioriteringskader staat in 2.4. Hier is ook een verdere uitwerking van de geprioriteerde opgaven per structuur te vinden.

2.2 De ruimtelijke structuren van Delft

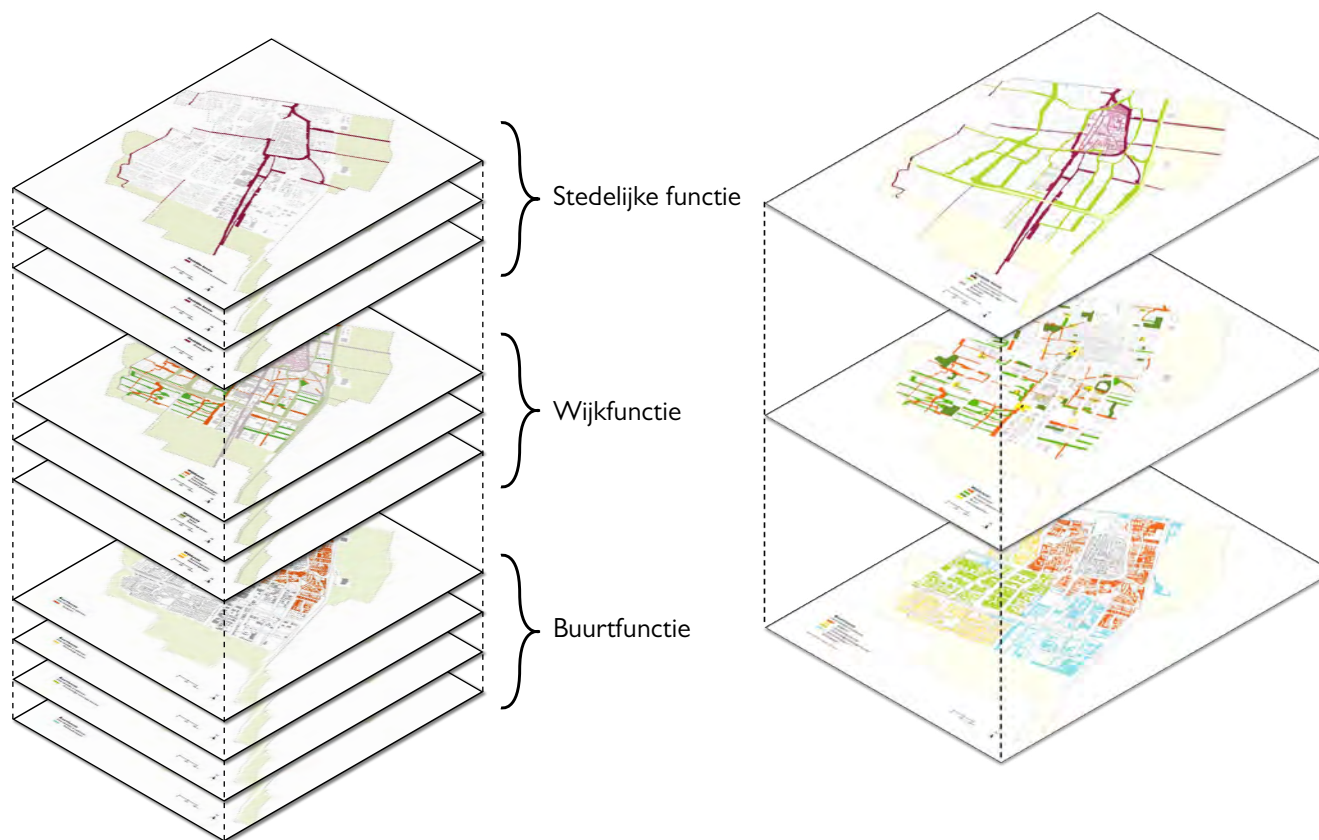
In Delft bestaat de openbare ruimte onder andere uit straten, pleinen, speelplekken, parken, grachten, parkeerplaatsen en plantsoenen. Deze maken allemaal onderdeel uit van stedelijke ruimten en structuren. Deze zijn van belang voor het functioneren van de stad als geheel en voor het functioneren

van specifieke gebieden. In deze visie onderscheiden we drie ruimtelijke schaalniveaus, namelijk structuren met functies voor de stad, de wijk en de buurt. De verhouding tussen algemene en individuele belangen verschilt per schaalniveau. Deze verschillen spelen niet alleen een rol in de afweging van opgaven die de functionele inrichting van de openbare ruimte bepalen, ze bepalen ook de mate van regie en eigenaarschap van de openbare ruimte.

We volgen met de verdeling die we in deze visie gebruiken eerder vastgesteld beleid zoals de Omgevingsvisie. Zie in

onderstaande figuur een weergave van de totstandkoming van de structuurtypen die in deze visie worden gebruikt.

N.B: Nieuwe al bestuurlijke vastgestelde ontwikkelingen in de structuren zoals de Gelatinebrug en het Van Leeuwenhoekpark zijn in de structuren gestippeld opgenomen. Nieuwe openbare ruimte en wijzigingen aan de structuren leiden in de toekomst tot aanpassingen op de kaarten.

Figuur 6 Onttrafelen van de openbare ruimte in verschillende types op drie niveaus.

Structuren met een

Stedelijke functie

De stedelijke hoofdstructuur omvat openbare ruimtes die door maat, schaal, gebruik en functie een hoofdrol vervullen in de stad. Ze zijn vaak bepalend voor de identiteit en de leesbaarheid van de stad en voor het functioneren van de stad als geheel. Hoofdstructuren zijn onder meer de structuren die de stad in wijken en buurten verdelen, zoals de (vervoers) netwerken, de groene structuren (routes met bomenrijen en bermen), de blauwe structuren (watergangen) en de cultuurhistorische lijnen waarlangs de stad is ontwikkeld. Deze hoofdstructuren vervullen meestal meerdere functies en dienen veel gebruikers met verschillende belangen/activiteiten. Doordat de bebouwing in veel gevallen met een gemengd programma gepaard gaat, is de openbare ook hierdoor vaak ingericht voor verschillende typen gebruikers.

Een voorbeeld is de Papsouwselaan, waar woon- en werkfuncties en commerciële voorzieningen in de aangrenzende gebouwen zijn gevestigd. De openbare ruimte dient als contramal die deze functies ondersteunt én functioneert als schakel in stedelijke netwerken voor verkeer, groen en recreatie. Daarom krijgt deze openbare ruimte een hoogwaardige en herkenbare inrichting. Een ander voorbeeld van een hoofdstructuur is het westelijk deel van de binnenstad dat mede dankzij het monumentale karakter tegelijkertijd als stadscentrum, toeristische trekpleister en kernwinkelgebied functioneert. Voorbeelden van cultuurhistorische lijnen zijn de Schie, de Buitenwatersloot, de Rotterdamseweg, de Delfgauwseweg, de Tweemolentjeskade en de Korftlaan.

Structuren met een

Wijkfunctie

Structuren die op een tussenniveau belangrijk zijn voor de stad als geheel of voor stadsdelen worden als wijkfunctie beschouwd. De openbare ruimten vervullen ook vaak verschillende functies en dienen verschillende typen gebruikers. Dit zijn onder meer fiets- en wandelroutes, secundaire groenstructuren, parken en de pleinen en straten rondom of in wijkwinkelcentra. Ze hebben een groter algemeen belang dan de rest van de buurt.

Een voorbeeld is de doorgaande route voor voetgangers en fietsers die de Abtswoudseweg, Mercuriusweg en het Poptapark vormen. Deze route maakt al jaren onderdeel uit van een visie om van oost naar west een doorlopende groenstructuur te maken met daarin een doorlopend fietspad en lokale netwerk van voetpaden. Mede door de spoorzone, maar ook andere stedelijke ingrepen krijgt deze route stap voor stap meer vorm en zal ook via een gelijkvloerse oversteek van de Beatrixlaan via de Kop van de Buitenhof worden doorgetrokken richting het Reinier de Graaf ziekenhuis.

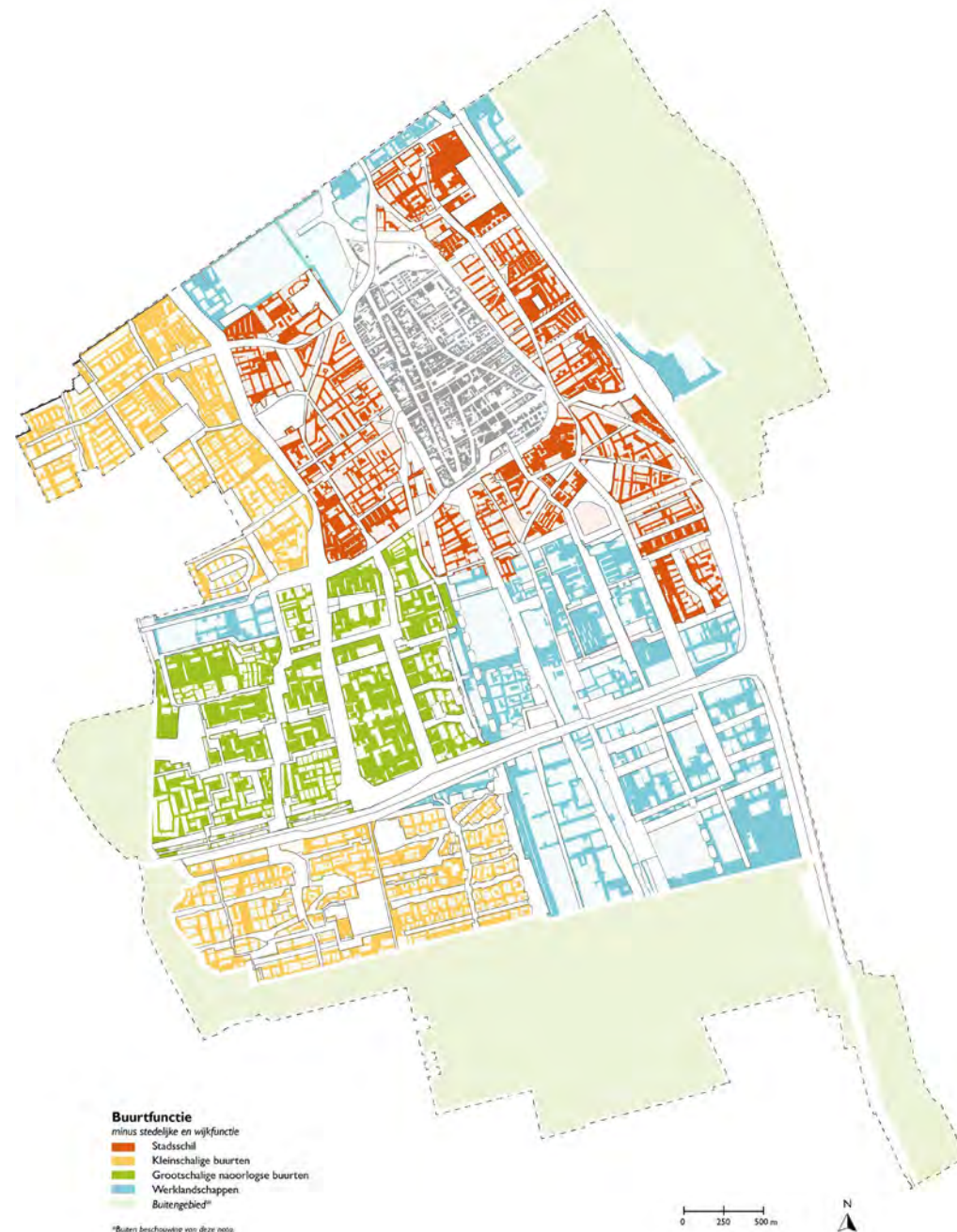

Structuren met een

Buurtfunctie

In buurten staan naast de hoofdfunctie wonen ook werken en gedeelde voorzieningen centraal. De openbare ruimte sluit op deze functies aan en heeft daarom vaak een homogene opbouw. In vorm en omvang kan openbare ruimte per buurt, en ook binnen een buurt, verschillen, in samenhang met de bouwperiode en gehanteerde ontwerpprincipes en bouwstijlen.

Zo hebben de vooroorlogse woonbuurten rond de binnenstad een relatief krappe en sterk versteende openbare ruimte in vergelijking met die in de meer groene en ruimer opgezette naoorlogse wijken Voorhof en de Buitenhof. De grens tussen openbare en private ruimte is daar in veel gevallen ook minder scherp dan in de vooroorlogse en recente buurten. Behalve diverse woonbuurten omvat dit schaalniveau ook verschillende werklandschappen en gemengde innovatiemilieus. Waaronder de Biotech Campus, de TU Delft Campus, het gebied Schieoever en het Reinier de Graaf Gasthuis. In deze gebieden wordt voornamelijk gewerkt en/of gestudeerd, en in toenemende mate ook gewoond. In de werklandschappen is de openbare ruimte beperkt in omvang en grotendeels verhard. In de innovatiemilieus met kantoor- en onderwijsfuncties is de openbare ruimte in het algemeen ruim opgezet en groen.

2.3 De beleidsopgaven voor de openbare ruimte

De ambities en streefbeelden in de *Omgevingsvisie Delft 2040* en de *Gebiedsbeelden Delft 2025* hebben in meer of mindere mate betrekking op het gebruik en de inrichting van openbare ruimte. Dit geldt ook voor diverse sectorale beleidsambities.

Uit sectoraal beleid zijn acht te prioriteren opgaven gehaald. Hiervoor geldt:

- Het gaat om staand beleid, dus vastgesteld door het College van B en W en/of de gemeenteraad.
- Twee visies worden binnenkort aan de raad ter vaststelling voorgelegd. Deze zijn van groot belang voor een goede openbare ruimte en daarom al meegenomen.
- Opgaven gaan de hele stad aan, niet uitsluitend een specifieke locatie of een kleinschalig onderwerp.

De volgende acht beleidsopgaven zijn van toepassing op de openbare ruimte en zullen worden afgewogen in het prioriteringskader.

Voetganger en fietser

Autobereikbaarheid, parkeren en OV

Groen en biodiversiteit

Klimaatadaptatie

Ruimtelijke kwaliteit en identiteit

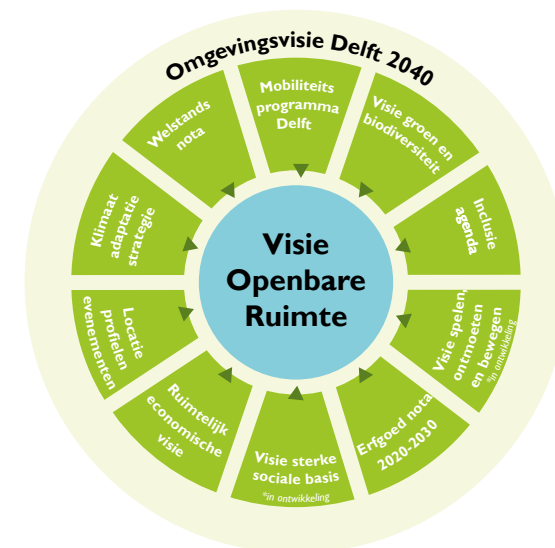
Spelen, ontmoeten en bewegen

Inclusief en toegankelijk

Bezoekerseconomie en gastvrijheid

Figuur 7 De Omgevingsvisie Delft 2040 en de sectorale beleidsambities vormen de input voor de Visie Openbare Ruimte

Voetganger en fietser

Met het *Mobiliteitsprogramma* Delft (MPD, 2021) zet de gemeente in op een mobiliteitstransitie.

We zetten de voetganger op 1 en de fietser op 2. We werken volgens het STOMP-principe, waarin een voorkeursvolgorde voor verkeersruimten is beschreven. STOMP staat voor: Stappen, Trappen, OV, Mobiliteitsdiensten, Privéauto.

We maken in de openbare ruimte meer ruimte voor voetgangers. Voor zowel de voetganger als de fietser streven we naar een fijnmazig systeem van enerzijds levendige, sociaal veilige routes en anderzijds rustige, groene routes. Een goede balans tussen zonnige en schaduwrijke routes is van belang. Daarnaast hebben de routes voldoende bankjes en veilige oversteekplaatsen nodig. Fietsenstallingen voor bezoekers worden ook deels opgelost in de openbare ruimte.

Openbaar vervoer, autobereikbaarheid en parkeren

Ook hier geldt het bovengenoemde STOMP principe dat staat voor de voorkeursvolgorde Stappen, Trappen, OV, Mobiliteitsdiensten, Privéauto. Een goed functionerend ov-netwerk is een belangrijk onderdeel van de beoogde mobiliteitstransitie in Delft. Het aantal treinreizigers groeit, tegelijkertijd komen er om sommige lijnen minder bussen te rijden. De meeste bussen en trams maken gebruik van gebiedsontsluitingswegen, deels met vrije bus- en trambanen. De gemeente wil daar waar het autoverkeer met het openbaar vervoer meerijsdt, zoals op de Reineveldbrug en de Zuidwal, op termijn een vrije baan voor het ov maken. Ook is er de wens om op een aantal locaties nieuwe busverbindingen te realiseren, bijvoorbeeld om station Delft Campus beter te ontsluiten.

Het mobiliteitsbeleid heeft als ambitie om groei van inwoners en arbeidsplaatsen mogelijk te maken zonder extra autobezit en -gebruik. Het Delftse autonetwerk is robuust en biedt tot 2040 voldoende capaciteit. Waar sprake is van overcapaciteit onderzoeken we of er ruimte is voor andere gebruiksvormen. Door sommige wegen juist voor autoverkeer in te richten, spelen we elders ruimte vrij voor langzaam-verkeerroutes.

Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen zetten we in op lagere parkeernormen, waardoor minder parkeerplaatsen nodig zijn. De auto dient steeds vaker op eigen privé terrein of in collectieve centrale parkeervoorzieningen te worden geparkeerd. Om parkeeroverlast als gevolg van lage parkeernormen in naastgelegen wijken te voorkomen, kan de gemeente parkeren proactief gaan reguleren.

Klimaatadaptatie

Steden moeten gevolgen van klimaatverandering en toenemende weersextremen kunnen verwerken. Zonder maatregelen die effecten (adaptatie) beperken, leiden grote hoeveelheden neerslag en intense en langdurige hitte en droogte tot overlast, schade, gezondheidsproblemen en sterfte. Zeker op de meest kwetsbare plekken is behoefte aan maatregelen in de openbare ruimte zoals vergroening en de realisatie van waterbergend vermogen. Vergroening als middel om de stad te koelen is met name relevant in gebieden met veel verharding, voor verhitting gevoelige gebouwen (hoogbouw, gebouwen met hoge isolatiegraad) en kwetsbare doelgroepen.

Gebieden met betrekkelijk veel verharding zijn vaak ook kwetsbaar voor wateroverlast bij hevige regen. Om droogte tegen te gaan en om voldoende water voor het groen te behouden, is het vasthouden van regenwater in de stad van

groot belang. Door langdurige en extreme hitte veroorzaakte hittestress heeft een negatieve invloed op het welzijn en de gezondheid van mensen en dieren. De gemeente werkt samen met diverse partners om hittestress tegen te gaan in gebieden (openbare en private ruimte), in gebouwen (eigenaren) en met betrekking tot kwetsbare doelgroepen (zorg- en welzijnsinstellingen).

Groen en biodiversiteit

De wereldwijde afname van biodiversiteit en anderzijds de gebleken positieve effecten op inwoners van steden van groen en (stads)natuur vormen aanleiding om de openbare ruimte nadrukkelijk als ecologische drager te laten functioneren, ook in Delft. Het behouden en creëren van geschikte leefgebieden en 'groene' netwerken voor planten en dieren is hiervoor een belangrijk middel.

Met de visie *Groen en Biodiversiteit – De stad als ecosysteem in 2040* werkt de gemeente Delft toe naar een gezonde, natuurrijke en klimaatbestendige stad, waarin mens en natuur in balans samenleven. Delft werkt toe naar een robuuste groenblauwe hoofdstructuur die parken en groenblauwe plekken verbindt. De structuur met stedelijke functie functioneert in samenhang met het fijnmaziger groenblauwe netwerk op buurt- en wijkniveau. Met behulp van dit gehele raamwerk willen we elke inwoner van Delft binnen driehonderd meter van de woning toegang geven tot groen en water. Zo wordt iedereen uitgenodigd tot wandelen in de buurt, de stad en de buitengebieden. De inrichting en samenhang van groenblauwe structuren is van groot belang voor het functioneren ervan als leefgebieden voor planten en dieren. De gemeente wil het bestaande groen met bijbehorende leefgebieden daarom behouden en waar

mogelijk uitbreiden. Zeker in versteende buurten en gebieden leidt het vervangen van verharding door groen ook tot een klimaatbestendigere stad.

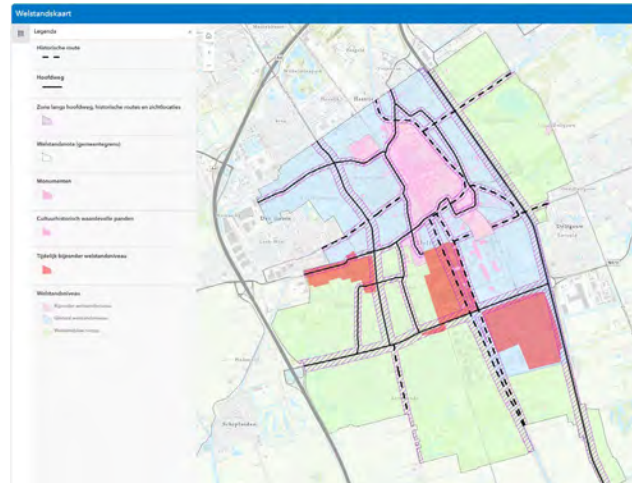

Ruimtelijke kwaliteit en identiteit

Onder ruimtelijke kwaliteit en identiteit van de leefomgeving verstaan we: (hoge) gebruikswaarde voor verschillende functies,

belevingswaarde voor bewoners en bezoekers en waarde voor de toekomst. Deze waarden worden ten dele bepaald door de opbouw en inrichting van de openbare ruimte. Hoe intensiever de ruimte wordt gebruikt en hoe diverser de gebruikersgroepen, des te belangrijker de ruimtelijke kwaliteit en identiteit zijn. Een belangrijk onderdeel van ruimtelijke kwaliteit is ook de continuïteit van de inrichting. Een voorbeeld hiervan is een doorgaande boomstructuur of een continue profielindeling. In de gemeentelijke Welstandsnota, zie figuur 8, worden deze geduid aan de hand van verschillende welstandsniveaus. Bij nieuwe ontwikkelingen worden ook beeldkwaliteitsplannen opgesteld om zowel de bebouwing als de openbare ruimte de juiste kwaliteit en identiteit te geven.

Eén onderdeel van ruimtelijke identiteit is cultuurhistorie. Openbare ruimte kan cultuurhistorische waarde hebben, bijvoorbeeld in de vorm van een beschermd stadsgezicht, een oude structuur zoals de Buitenwatersloot of een monument. Het (historische) verhaal van een plek kan richtinggevend zijn voor hoe we daar om willen gaan met de openbare ruimte. Historische waardevolle routes door de stad in de Welstandsnota zijn aangemerkt als routes met een bijzonder welstandsniveau. De Binnenstad, het Agnetapark, de Nieuwe Plantage en het noordelijk deel van de TU-wijk zijn aangewezen als beschermd stadsgezicht omdat gebouwen en openbare ruimte in samenhang een cultuurhistorisch waardevol beeld vormen.

Figuur 8 Welstandskaart

Spelen, ontmoeten en bewegen

De openbare ruimte is de plek waar wordt gespeeld en gesport en waar bewoners elkaar op een laagdrempelige manier ontmoeten.

Spelen, ontmoeten en bewegen zijn goed voor de fysieke en mentale gezondheid en het versterken de sociale cohesie. Ook kunnen ze bijdragen aan bredere maatschappelijke opgaves, zoals het verminderen van eenzaamheid. Niet voor niets draagt de gemeente met de Visie Spelen, ontmoeten en bewegen de boodschap uit: Buiten wil je zijn!

We werken toe naar een uitnodigende, gevarieerde openbare ruimte die aansluit bij de behoeftes en wensen van de bewoners. Dat betekent niet altijd meer ruimte, maar juist slimmer gebruik van de bestaande (groene) ruimtes. Spel-, sport- en ontmoetingsplekken worden beter met elkaar verbonden door middel van veilige en logische loop- en fietsroutes. In gebiedsontwikkelingen hanteren we de richtlijn dat tenminste drie procent van de openbare ruimte als speelruimte wordt ingericht.

Inclusief en toegankelijk

Iedereen moet kunnen meedoen aan het openbare leven. Daarom bevorderen we de toegankelijkheid van de openbare ruimte

voor verschillende groepen: blinden en slechtzienden, mensen in een rolstoel of met een rollator, demente en neurodiverse mensen (mensen die op verschillende manieren voelen, denken en informatie verwerken zoals mensen met bijvoorbeeld autisme en ADHD). Nederland sloot zich in 2016 aan bij het VN-verdrag Handicap. In het VN-verdrag staat wat de regering moet doen, zodat mensen met een beperking kunnen leven zoals anderen. Delft sluit zich aan bij de principes uit dit akkoord en stelde hiervoor de Inclusie agenda vast.

Het doel van de fysieke toegankelijkheid is dat mensen met een beperking zich zelfstandig kunnen verplaatsen in de stad. Voor de inrichting van de openbare ruimte betekent deze opgave dat we looproutes voldoende breed, vlak en obstakelvrij aanleggen. Oversteekplaatsen krijgen extra aandacht. Bij de belangrijkste voorzieningen, zoals in de stationsgebieden en andere interactieplekken, worden geleidelijnen aangelegd.

Bezoekerseconomie en gastvrijheid

De stad heeft ook een functie voor bezoek en samenkomst. Jaarlijks bezoeken miljoenen mensen de stad van buitenaf, en ook de eigen inwoners maken veelvuldig gebruik van de openbare ruimte voor samenkomst, recreatie of andere vormen van vermaak. Dit vraagt om een (toeristisch) aantrekkelijke openbare ruimte waar ruimte is voor ontmoeting en voor functies als de warenmarkt, terrassen, recreatieve wandel- en fietsroutes en ruimte voor evenementen. Alle evenementenlocaties in Delft hebben of krijgen een locatieprofiel. Het locatieprofiel bestaat enerzijds uit een sfeerbeschrijving met de daarbij passende beoogde programmering en anderzijds biedt het een overzicht van de beheeraspecten en fysieke eigenschappen van de locatie. Bij herinrichting van deze locaties moet het betreffende locatieprofiel betrokken worden.

2.4 Prioriteringskader en uitwerking per structuur

Stedelijke functie

Cultuurhistorie en boezemwater

Het groene netwerk

Binnenstad

Wijkfunctie

Het kriskras netwerk

Parken

Interactiegebieden

Buurtfunctie

Stadsschil

Kleinschalige buurten

Grootchalige naoorlogse buurten

Werklandschappen en innovatiemilieus

Nieuwe ontwikkelingen

Werken met het prioriteringskader

Tijdens het ontwerpproces worden de geprioriteerde opgaven uitgewerkt en waar mogelijk (ruimtelijk en financieel) ingepast. In het ontwerpproces zit de uitdaging om maatregelen mee te nemen die meerdere (ook niet geprioriteerde) opgaven raken waardoor een win-win situatie ontstaat

Het kan voorkomen dat niet alle vijf de prioritaire opgaven kunnen worden meegenomen in het ontwerp, bijvoorbeeld omdat de fysieke ruimte of de financiële middelen daarvoor ontbreken. Ook kan de specifieke plek aanleiding zijn om van de prioritering af te wijken. Als niet alle prioritaire opgaven worden meegenomen of er andere keuzes worden gemaakt, dan moet dat goed worden onderbouwd.

Een opgave kan per structuur een andere invulling krijgen. Als voorbeeld: de opgave voetganger en fietser bevindt zich in de stedelijke structuur idealiter op een voet- of fietspad of -strook, terwijl in de buurten in een autovrije of -luwe straat de voetganger en fietser gebruik kunnen maken van de totale breedte van de beschikbare openbare ruimte. Welk toekomstig beeld van de openbare ruimte hebben we voor ogen met de prioritering van opgaven?

In de uitwerking per structuur op de volgende pagina's maken we de prioriteiten inzichtelijk en lichten we deze nader toe. Per structuur wordt ook een sfeerimpressie gegeven. Dat is een inspiratiebeeld, geen ontwerp.

De prioriteiten zoals opgenomen in dit kader geven houvast, ook wanneer sprake is van participatie en bijvoorbeeld zelfbeheer. We dagen initiatiefnemers uit om rekening te houden met het prioriteringskader en bij te dragen aan minstens twee prioriteiten.

Stedelijke functie: Cultuurhistorie en boezemwater

De historische lijnen van Delft, zowel de waterlijnen als de historische wegen vormen een belangrijke basis van de ruimtelijke structuur van Delft. In de meeste gevallen vallen de waterlijnen samen met de historische wegen, zoals bij de Buitenwatersloot. Het behoud van het historische karakter van de openbare ruimte en de aangrenzende bebouwing is hier van groot belang. Maar het belang is groter dan alleen de cultuurhistorie en de functie als boezemwater.

Deze vijf opgaven krijgen voorrang:

Ruimtelijke kwaliteit en identiteit

Voetganger en fietser

Klimaatadaptatie

Groen en biodiversiteit

Spelen, ontmoeten en bewegen

1 Buitenwatersloot

2 Tweemolentjeskade

3 Oostsingel

Prioriteiten: Cultuurhistorie en boezemwater

4 Oostsingel

Huidige situatie

Sfeerimpressie

* Dit is een inspiratiebeeld, geen ontwerp.

1. Ruimtelijke kwaliteit en identiteit

Behoud van de ruimtelijke kwaliteit heeft hier de hoogste prioriteit. Deze wordt vooral door de cultuurhistorische waarde van bebouwing en openbare ruimte bepaald. In veel van deze structuren, maar niet alle, zijn (harde) bakstenen kades kenmerkend net als bomen langs grachten en kanalen. De indelingen van de ruimte en materialisatie zijn hierbij van belang, maar ook de continuïteit in de verschillende delen van de stad. Daarom wordt er in veel situaties gekozen voor gebakken materialen. Er wordt zo min mogelijk gebruik gemaakt van niet-gebakken materialen zoals asfalt, waar dat nog niet aanwezig is.

2. Voetganger en fietser

Dit type structuur functioneert vaak als belangrijke wandel- en fietsroute naar het buitengebied (stad-landverbindingen) en naar bestemmingen in de regio. Binnen de stad vervullen ze een belangrijke rol voor bewegen en verblijven, zoals zonnen langs de Schie, die op veel plaatsen verder kan worden ontwikkeld door er meer ruimte voor vrij te maken.

3. Klimaatadaptatie

Gelet de op functie van deze structuren voor voetgangers en fietsers is een goed microklimaat van belang in de vorm van schaduwrijke routes en koele verblijfsplekken. Hiervoor is vermindering van verhard oppervlak (dus ook parkeren) van groot belang.

Prioriteiten: Cultuurhistorie en boezemwater

4 Oostsingel

Huidige situatie

Sfeerimpressie

* Dit is een inspiratiebeeld, geen ontwerp.

4. Groen & biodiversiteit

Door de continuïteit en verbinding met het buitengebied vormen de groenblauwe structuren een belangrijke drager van ecologische waarde en biodiversiteit. Natuurvriendelijke oevers bieden hier veelal geen logische oplossing, maar vergroening langs de kades wel. Dit kan zowel in het water als op het land, en dan vooral in de vorm van doorgaande boomstructuren.

5. Spelen, ontmoeten en bewegen

Deze openbare ruimte leent zich goed voor ontmoeten en bewegen, een bestaande functie die verbeterd en gestimuleerd kan worden. Inrichting met formele speelplekken ligt hier minder voor de hand, mede gelet op de functie van verkeersroute voor met name voetgangers en fietsers.

Stedelijke functie: Het groene netwerk

Het groene netwerk van Delft bestaat uit de structuren die, samen met de cultuurhistorische structuren, de stad in wijken en buurten verdelen. Voorbeelden zijn de (vervoers) netwerken en de groene structuren (routes met bomenrijen en bermen). Deze hoofdstructuren vervullen meestal meerdere functies en dienen veel gebruikers met verschillende belangen. Doordat de bebouwing in veel gevallen met een gemengd programma gepaard gaat, is de openbare ruimte ook hierdoor vaak ingericht voor verschillende typen gebruikers. Dit vergt een evenwichtig samenspel van openbare ruimte, gebouwen en functies. In deze openbare ruimte hebben veel en wisselende activiteiten plaats (reuring).

Deze vijf opgaven krijgen voorrang:

Ruimtelijke kwaliteit en identiteit

Groen en biodiversiteit

Autobereikbaarheid, parkeren en OV

Voetganger en fietser

Klimaatadaptatie

1 Martinus Nijhofflaan

2 Buitenhofdreef

3 Schoemakerstraat

Prioriteiten: Het groene netwerk

4 St. Jorisweg

Huidige situatie

Sfeerimpressie * Dit is een inspiratiebeeld, geen ontwerp.

1. Ruimtelijke kwaliteit en identiteit

De stad is door deze grotere openbare ruimte en bijbehorende bebouwing zowel qua verschijningsvorm als qua (publieke) functie herkenbaar en goed begaanbaar, zodat makkelijk door de stad heen kan worden genavigeerd. De openbare ruimte wordt intensief gebruikt door verschillende modaliteiten. De samenhangende en continue inrichting van het maaiveld en de herkenbare groen- en boomstructuren passen hierbij. Door zonering is er ruimte voor zowel doorstromen, met functiescheiding, als verblijven.

2. Groen en biodiversiteit

De structurele dooradering van de stad met verbindingen naar het buitengebied, heeft een primaire functie als natuurlijk netwerk. De laanbeplanting vormt als longen van de stad een belangrijke ecologische verbinding van leefgebieden. Door de omvang van het groenareaal zijn deze structuren ook van belang voor de biodiversiteit.

3. Autobereikbaarheid, parkeren en OV

Dit netwerk omvat de hoofdverkeersstructuren van de stad. Een hoge mate van bereikbaarheid voor alle verkeerssoorten is een primaire functie van het netwerk. Dit geldt ook voor de auto, al wordt waar mogelijk het aantal rijbanen verminderd tot één per richting, zoals in de Beatrixlaan. Het merendeel van de HOV-haltes bevindt zich in deze structuren. Ook is er ruimte voor beperkt (kort) parkeren voor bezoekers/halen&brenge. Deze is afgestemd op de functie van de aangrenzende bebouwing, maar de netwerkfunctie van (auto) verkeer staat hier centraal.

Prioriteiten: Het groene netwerk

4 St. Jorisweg

Huidige situatie

Sfeerimpressie * Dit is een inspiratiebeeld, geen ontwerp.

4. Voetganger en fietser

Langs de bebouwing ligt een zone voor de verplaatsing van vooral voetgangers, afgestemd op de functies in gebouwen. De fietsers vormen het intermediair met het snelverkeer centraal in de ruimte. Oversteken door voetgangers en fietsers is niet overal mogelijk. Waar dat logischerwijs het best past, maakt het snelverkeer een pas op de plaats.

5. Klimaatadaptatie

Een goed microklimaat is in deze intensief gebruikte openbare ruimte van groot belang. De aanwezige boomstructuren zijn hierbij cruciaal voor schaduwrijke routes en ook beschaduwing van de aangrenzende bebouwing. In deze structuur is asfalt niet te voorkomen, maar moet zo beperkt als mogelijk worden toegepast en in balans worden gebracht met onverharde, groene oppervlakten en voetpaden in elementenverharding. Bovengrondse waterberging is hier vaak niet logisch, en moet waar nodig in de ondergrond worden ingepast.

Stedelijke functie: Binnenstad

De binnenstad is een bijzonder gebied dat deel uitmaakt van de structuren met stedelijke functie. Enerzijds vormt ze een cultuurhistorische basis en anderzijds een verblijfs- en bezoekersgebied voor Delft, de regio en daarbuiten. Natuurlijk bestaat de binnenstad uit zowel drukke als rustige delen, die qua beeld en qua gebruik dagelijks en van seizoen tot seizoen kunnen verschillen. Op feestdagen en bij bijzondere gelegenheden is de binnenstad een belangrijke locatie.

Deze vijf opgaven krijgen voorrang:

Ruimtelijke kwaliteit en identiteit

Voetganger en fietser

Spelen, ontmoeten en bewegen

Bezoekerseconomie en gastvrijheid

Klimaatadaptatie

1 Oude Delft

2 Bastiaansplein

3 Oude Langendijk

Prioriteiten: Binnenstad

4 Verwersdijk

Huidige situatie

Sfeerimpressie

* Dit is een inspiratiebeeld, geen ontwerp.

1. Ruimtelijke kwaliteit en identiteit

De ruimtelijke kwaliteit van de gehele binnenstad is hoog. De grachten en pleinen die de openbare ruimte vormen, worden begrensd door beeldbepalende, veelal historische panden en boombeplanting. Deze structuur is van grote cultuurhistorische betekenis en waarde en vormt mede het Delftse DNA. Kenmerkend is dat gebouwen aan elkaar zijn gebouwd en veelal direct aan de openbare ruimte staan, soms met een typische Delftse stoep als overgang. Een zorgvuldig kleur- en materiaalgebruik en een zorgvuldige indeling van de ruimte is noodzakelijk. Bij (her)inrichting kan de onzichtbare historie zichtbaar worden gemaakt.

2. Voetganger en fietser

De functies en de schaal van de openbare ruimte sluiten ten eerste aan op gebruik door voetgangers. Gebruik door fietsers, zowel rijdend als parkerend, moet hierop worden afgestemd door middel van heldere zonering en parkeervoorzieningen, zonder dat vrijliggende paden ontstaan. Bepaalde gebieden zijn tijdens delen van de dag gevrijwaard van fietsverkeer, zodat de voetganger vrij baan krijgt. “Winkels open, fietsers lopen”, kan hierbij een voorbeeld zijn.

3. Spelen, ontmoeten en bewegen

De binnenstad is de agora van de samenleving. De functie van plaats voor verblijf, ontmoeting en manifestatie wordt ondersteund door de aanwezige voorzieningen, waarbij reuring en rust elkaar afwisselen. Spelen is op luwe plaatsen een gewenste functie.

Prioriteiten: Binnenstad

4 Verwersdijk

Huidige situatie

Sfeerimpressie * Dit is een inspiratiebeeld, geen ontwerp.

4. Bezoekerseconomie en gastvrijheid

De binnenstad trekt veel (buitenlands) bezoek, zowel voor een kort als een lang verblijf. Terrassen en uitstallingen moeten een passende vorm en plaats binnen de openbare ruimte krijgen. Aan bepaalde voorzieningen zijn terrasboten gekoppeld. Een deel van de binnenstad fungeert als populair winkelgebied, met daarop afgestemde straten en pleinen. Tijdelijke functies zijn er in de vorm van een weekmarkt, manifestaties en activiteiten op feestdagen.

5. Kimaatadaptatie

De versteende binnenstad is niet klimaatbestendig. Het is nodig om hitte- en wateroverlast voor bebouwing, percelen en openbare ruimte tegen te gaan dan wel te beperken om het gebied bij een veranderend klimaat leefbaar te houden. Dit is onder meer mogelijk door gebruik te maken van bomen die goed passen bij het historische karakter. Ontharden moet ook gebeuren in overeenstemming met het karakter van de plek. Muurplanten kunnen worden toegepast om (kade)muren te vergroenen en de biodiversiteit te vergroten.

Stedelijke functie: Kriskras netwerk

Het kriskras-netwerk vormt een verbindend systeem van steenachtige en groene routes door de stad. De routes zijn veelal oost-west gericht, waardoor ze samen met de hoofdstructuren een fijnmazig netwerk vormen tussen de verschillende buurten en wijken, aanhakend op het buitengebied. Het netwerk bestaat uit fietsroutes en groene structuren zoals de Mercuriusweg/ Abtswoudseweg. Geplande trajecten zoals de Gelatineroute staan ook op de kaart.

Deze vijf opgaven krijgen voorrang:

Voetganger en fietser

Groen en biodiversiteit

Klimaatadaptatie

Inclusief en toegankelijk

Ruimtelijke kwaliteit en identiteit

1 Mercuriusweg

2 Teding van Berkhoutlaan

3 Emmalaan

Prioriteiten: Kriskras netwerk

4 Vulcanusweg

Huidige situatie

Sfeerimpressie

* Dit is een inspiratiebeeld, geen ontwerp.

1. Voetganger en fietser

Het autoluwe kriskras-netwerk verbindt buurten en wijken voor met name voetgangers en fietsers. Zij krijgen hier prioriteit. Waar mogelijk zijn ruimten zelfs autovrij. Het netwerk heeft ook een belangrijke functie als ruimte voor lichaamsbeweging en sport.

2. Groen en biodiversiteit

Voor een goede omgevingskwaliteit moeten de groene structuren worden behouden en versterkt. Ze vormen een fijnmazig netwerk voor flora en fauna dat van meerwaarde is voor de instandhouding en ontwikkeling van biodiversiteit in de stad.

3. Klimaatadaptatie

Om hittestress voor voetgangers en fietsers te voorkomen, is vergroening nodig binnen de steenachtige delen van dit netwerk. Omwille van een comfortabel gebruik moet dit netwerk voldoende schaduw bieden, maar zonnrijke plekken zijn ook waardevol. Door minimalisering van verhardingen kan meer regenwater naar de bodem worden afgevoerd.

4. Inclusief en toegankelijk

Daar waar het kriskras-netwerk de hoofdstructuur kruist, worden extra voorzieningen opgenomen die deze openbare ruimte toegankelijker maken voor voetgangers en fietsers. In de groene structuren die geen onderdeel uitmaken van het fietsnetwerk is toegankelijkheid voor de voetganger meer van belang.

Prioriteiten: Kriskras netwerk

4 Vulcanusweg

Huidige situatie

Sfeerimpressie

* Dit is een inspiratiebeeld, geen ontwerp.

5. Ruimtelijke kwaliteit en identiteit

De herkenbaarheid van het netwerk hangt samen met de kwaliteit van de inrichting van de onderdelen en de continuïteit tussen de onderdelen. Continuïteit kan op verschillende manieren vorm krijgen.

Wijkfunctie: Parken

De parken van Delft dragen in hoge mate bij aan een gezonde stedelijke leefomgeving. Niet alleen als leveranciers van zuurstof, koelte en schaduw of als schakels in de voorziening van voldoende luchtkwaliteit. Als natuurlijke ruimten voor verblijf, ontmoeting (interactiegebieden), spel en lichaamsbeweging bevorderen ze het fysieke en mentale welzijn van gebruikers. Naarmate de stad verder wordt verdicht, neemt het belang van deze functies verder toe. Naast de bestaande parken staan ook geplande parken zoals het Van Leeuwenhoekpark en het Schiepark op de kaart.

Deze vijf opgaven krijgen voorrang:

Spelen, ontmoeten en bewegen

Groen en biodiversiteit

Klimaatadaptatie

Ruimtelijke kwaliteit en identiteit

Inclusief en toegankelijk

1 Agnetapark

2 Wilhelminapark

3 Poptapark

Prioriteiten: Parken

4 Molenweide

Huidige situatie

Sfeerimpressie

* Dit is een inspiratiebeeld, geen ontwerp.

1. Spelen, ontmoeten en bewegen

Parken bieden bewoners van en werknemers in de stad groene ruimte voor spelen, ontmoeten en bewegen. Deze ruimte voor zowel reuring als rust en is een essentieel onderdeel van een gezonde leefomgeving.

2. Groen en biodiversiteit

Parken behoren tot de voornaamste groene ruimten in de stad en vormen als min of meer natuurlijke omgevingen een waardevol contrast met de kunstmatige openbare ruimte en bebouwing. Ze vormen cruciale schakels in stedelijke ecosystemen. Een gelaagde opbouw van grondbedekking, struiken en bomen bevordert deze functie en komt de biodiversiteit van de stadsnatuur ten goede.

3. Klimaatadaptatie

Behalve als groene longen van de stad fungeren parken als verblijfs- en beweegruimten met zowel zonnige als schaduwrijke plekken. Dankzij de schaduw en als gevolg van verdamping door de aanwezige vegetatie zijn ze doorgaans een stuk koeler dan de meer versteende en anderszins verharde delen van de stad. Ze zijn dan ook van groot belang voor de koeling van omliggende stadsdelen en vormen tijdens hittegolven een betrekkelijk aangename verblijfplaats. Parken fungeren bij hevige neerslag ook als hemelwaterberging, waarbij water in de bodem wordt vastgehouden. Bestrating wordt er beperkt toegepast en afgestemd op het gebruik in maat en materialisering.

Prioriteiten: Parken

4 Molenweide

Huidige situatie

Sfeerimpressie

* Dit is een inspiratiebeeld, geen ontwerp.

4. Ruimtelijke kwaliteit en identiteit

De kwaliteit van parken wordt in belangrijke mate bepaald door de landschappelijke opzet en inrichting, waardoor een herkenbare en prettige rust- en verblijfsruimte ontstaat. Aan een aantrekkelijk en aangenaam park ligt een zorgvuldig ontwerp ten grondslag. Door passend beheer en onderhoud wordt deze functie in stand gehouden.

5. Inclusief en toegankelijk

Iedereen moet toegang tot een park kunnen hebben en er gebruik van kunnen maken. Wel zijn het ontwerp en de inrichting vaak toegesneden op de aard van het gebied waarin het park ligt. Een goede balans tussen algemeen en beperkt toegankelijke paden is van belang. Ook kunnen delen van een park onderling verschillen, doordat ze zijn afgestemd op specifieke gebruiksvormen.

Wijkfunctie: Interactiegebieden

De interactiegebieden, zoals ook aangegeven op de gebiedsbeelden, zijn plekken waar veel mensen samenkomen en elkaar ontmoeten. De interactiegebieden zijn onder meer de buurtwinkelcentra en de stationsgebieden. De openbare ruimte dient optimaal te zijn afgestemd op verblijven en verplaatsen van (groepen) mensen. Daarnaast is de verbinding van de gebouwen met de openbare ruimte van belang.

Deze vijf opgaven krijgen voorrang:

Bezoekerseconomie en gastvrijheid

Spelen, ontmoeten en bewegen

Inclusief en toegankelijk

Voetganger en fietser

Klimaatadaptatie

1 Krakeelpolderweg

2 Dasstraat

3 Station Delft Campus

Prioriteiten: Interactiegebieden

4 Winkelcentrum Buitenhof, Vrijheidslaan

Huidige situatie

Sfeerimpressie

* Dit is een inspiratiebeeld, geen ontwerp.

1. Bezoekerseconomie en gastvrijheid

De openbare ruimte is primair gericht op de functies van buurtwinkelcentra, stations en andere ontmoetingsplekken. Terrassen en uitstallingen krijgen een passende vorm en plaats binnen het gebied en dienen ter ondersteuning van de aanwezige functies.

2. Spelen, ontmoeten en bewegen

Naast de specifieke functie is de ruimte aantrekkelijk en stimuleert verblijven en het ontmoeten van andere mensen. Spelen en bewegen zijn hier niet altijd logische functies.

3. Inclusief en toegankelijk

Deze gebieden moeten voor iedereen optimaal bereikbaar en toegankelijk zijn, wat mede wordt bepaald door de samenhang tussen de openbare ruimte en de daaraan grenzende gebouwen ook van belang.

4. Voetganger en fietser

De gebieden functioneren primair voor voetgangers, maar ook fietsers (stalling) moeten een plaats krijgen. Stationsomgevingen moeten bereikbaar zijn per auto (kiss & ride) en openbaar vervoer (overstappen) moet worden ingepast. Maar wel volgend op de voetganger en fietser.

5. Klimaatadaptatie

Voldoende koele plekken ondersteunen de ontmoetings- en verblijfsfunctie van de buurtwinkelcentra en stations-omgevingen. Er moet een balans zijn tussen goed bezonnde en beschaduwde plekken.

Buurten: Stadsschil

De stadsschil wordt gevormd door de oudere woonbuurten rond de binnenstad. Deze veelal kleinschalige buurten hebben een beperkte openbare ruimte, die meestal weinig groen bevat. De druk op de openbare ruimte is daarbij groot, mede doordat auto's voornamelijk hier worden geparkeerd en in toenemende mate ook fietsen.

Deze vijf opgaven krijgen voorrang:

Voetganger en fietser

Klimaatadaptatie

Groen en biodiversiteit

Spelen, ontmoeten en bewegen

Inclusief en toegankelijk

1 Eliza Dorusstraat, Hof van Delft

2 Javastraat, Vrijenban

3 De Colignystraat, Wippolder

Prioriteiten: Stadsschil

4 Sabangstraat

Huidige situatie

Sfeerimpressie

* Dit is een inspiratiebeeld, geen ontwerp.

1. Voetganger en fietser

Binnen de stadsschil staat de voetganger op 1 en de fietser op 2. Zoveel mogelijk openbare ruimte wordt daarom ingericht als verblijfsgebied met prioriteit voor veilig langzaam verkeer, bijvoorbeeld als erf. Autovrije of autoluwe zones kunnen hieraan een bijdrage leveren.

2. Klimaatadaptatie

In dit relatief versteende deel van de stad vraagt klimaatadaptatie om extra inzet. De openbare ruimte wordt zo groen en onverhard als mogelijk om zowel hitte als wateroverlast het hoofd te bieden. Waterberging onder het maaiveld ligt hier voor de hand, om wateroverlast te voorkomen. Door de plaatsing van extra bomen wordt ook de oververhitting van gebouwen, waaronder woningen, zoveel mogelijk voorkomen. Ook hier is een goede balans tussen schaduw en bezonde openbare ruimte van belang.

3. Groen en biodiversiteit

Een groene, biodiversiteit bevorderende inrichting van de openbare ruimte is voorwaarde voor een gezonde woon- en leefomgeving. In de beperkte beschikbare ruimte wordt plaats gemaakt voor extra groen, bijvoorbeeld in samenhang met geveltuinen en gevelbegroeiing.

4. Spelen, ontmoeten en bewegen

De ruimte voor de voetganger wordt ook gebruikt voor spelen, ontmoeten en bewegen, door middel van zowel de routevorming als de vormgeving van specifieke plekken. Door de beperkte ruimte zal het spelen door aanpassingen in straten een plek moeten krijgen, bijvoorbeeld door middel van speelaanleidingen naast formele speelplekken.

Prioriteiten: Stadsschil

4 Sabangstraat

Huidige situatie

Sfeerimpressie

* Dit is een inspiratiebeeld, geen ontwerp.

5. Inclusief en toegankelijk

In de stadsschil is de openbare ruimte niet altijd ruim bemeten, waardoor toegankelijkheid voor diverse gebruikers moet volgen uit een slimme verdeling van de ruimte ten gunste van verschillende functies. Verschillende gebruikers zullen hierbij van dezelfde ruimte gebruik moeten kunnen maken.

Buurten: Kleinschalige buurten

Na de grootschalige naoorlogse nieuwbouwwijken zijn verschillende kleinschalige buurten tot stand gekomen. Voorbeelden zijn Tanthof Oost en Tanthof West, de Molenbuurt, de Kuyperwijk en Harnaschpolder. De bebouwingsstructuur is hier meer aaneengesloten met veel laagbouw, al komt ook gestapelde bebouwing voor. De privétuinen zijn vaak erg versteend. De openbare ruimte bestaat uit straten en plekken, vaak met een functie voor spelen en verblijven, en kent doorgaans een meer formele begrenzing.

Deze vijf opgaven krijgen voorrang:

Voetganger en fietser

Klimaatadaptatie

Groen en biodiversiteit

Spelen, ontmoeten en bewegen

Autobereikbaarheid, parkeren en OV

1 Van Kinschotstraat, Voordijkshoorn

2 Hof van Zilverlicht, Voordijkshoorn

3 Veulenkamp, Tanthof

Prioriteiten: Kleinschalige buurten

4 Spechtstraat

Huidige situatie

Sfeerimpressie

* Dit is een inspiratiebeeld, geen ontwerp.

1. Voetganger en fietser

Binnen de kleinschalige buurten staat de voetganger ook op 1 en de fietser op 2. De openbare ruimte wordt daarom ingericht als verblijfsgebied met prioriteit voor veilig langzaam verkeer. Autovrije of autoluwe zones kunnen hieraan een bijdrage leveren. Afhankelijk van de buurt en de maat van de openbare ruimte heeft de voetganger een eigen domein of krijgt de voetganger voorrang (woonerf).

2. Klimaatadaptatie

Ondanks de groene inrichting van de openbare ruimte is verder vergroenen en ontharden nodig om meer wateropvang en -berging te realiseren en om problemen met hitte in de zomermaanden te voorkomen. Het aanwezige groen wordt aangevuld met bomen die meer schaduw geven, bijvoorbeeld in samenhang met vergroening van de voortuinen die aan de openbare ruimte grenzen.

3. Groen en biodiversiteit

Een groene, biodiversiteit bevorderende inrichting van de openbare ruimte is voorwaarde voor een gezonde woon- en leefomgeving. In de openbare ruimte en de aangrenzende tuinen moet ruimte voor extra groen worden gevonden terwijl aanwezig groen behouden blijft.

4. Spelen, ontmoeten en bewegen

Kleinschalige buurten zijn bij uitstek geschikt voor spelen, bewegen en ontmoeten, door middel van zowel de routevorming als de vormgeving van specifieke plekken. De hiervoor beschikbare ruimte wordt gedeeld met de ruimte voor de voetganger. De voetganger moet meer ruimte krijgen ten opzichte van fiets- en vooral autoverkeer. Routes tussen wijken, buurten en plekken moeten veilig, logisch en groen zijn, zodat jong en oud erop uit kunnen trekken.

Prioriteiten: Kleinschalige buurten

4 Spechtstraat

Huidige situatie

Sfeerimpressie

* Dit is een inspiratiebeeld, geen ontwerp.

5. Autobereikbaarheid, parkeren en OV

Autoparkeren in bestaande buurten vindt zowel op eigen terrein als op straat plaats. Het parkeren in de openbare ruimte moet zoveel mogelijk worden beperkt of slim worden ingepast. Rest parkeerruimte op buurniveau bekeken wordt ingezet voor andere opgaves.

Buurten: Grootschalige naoorlogse buurten

Na de laatste wereldoorlog zijn aan de westzijde van de binnenstad in korte tijd veel woningen gebouwd toegevoegd volgens de principes van de stempelbouw. Ze vormen verschillende buurten met een relatief ruime en groene opzet en verschillende gebouwhoogten. De openbare ruimte is door de opzet niet altijd overzichtelijk en kent weinig sociale interactie als gevolg van gesloten plinten van gebouwen en parkeervelden. De straatprofielen zijn vaak ruim, met veel ruimte voor de auto. Zowel gebouwen als de openbare ruimte bieden plaats aan andere functies, zoals spelen en verblijven.

Deze vijf opgaven krijgen voorrang:

Voetganger en fietser

Spelen, ontmoeten en bewegen

Ruimtelijke kwaliteit en identiteit

Autobereikbaarheid, parkeren en OV

Klimaatadaptatie

1 Vivaldilaan, Buitenhof

2 Betje Wolfflaan, Voorhof

3 Taj Mahalplaats, Poptahof

Prioriteiten: Grootschalige naoorlogse buurten

4 Multatuliweg

Huidige situatie

Sfeerimpressie

* Dit is een inspiratiebeeld, geen ontwerp.

1. Voetganger en fietser

Binnen de grootschalige naoorlogse buurten staat de voetganger op 1 en de fietser op 2. Autovrije of autoluwe woonstraten kunnen hieraan bijdragen. De overige openbare ruimte kan als 30 km-zone worden behouden of als woonerf worden ingericht. De voetganger moet meer ruimte krijgen ten opzichte van fiets- en autoverkeer.

2. Spelen, ontmoeten en bewegen

De ruimte voor de voetganger vervult ook een functie voor spelen, ontmoeten en bewegen, door middel van zowel de routevorming als de vormgeving van specifieke plekken. Een buurt moet uitnodigen en uitdagen om samen buiten te spelen. Logische routes en variatie in formele en informele speel- en ontmoetplekken zijn belangrijk in deze buurten. Speelplaatsen moeten meer in het zicht van woningen komen te liggen en niet verscholen zijn achter dicht opgaand groen.

3. Ruimtelijke kwaliteit en identiteit

De kenmerkende opzet van deze buurten vraagt om zorgvuldige omgang met de inrichting van de openbare ruimte in relatie tot de aanwezige bebouwing. De bestaande identiteit is leidend, maar het voorkomen van anonimiteit als gevolg van de stempelbouw vormt een belangrijke ontwerpogave, zowel bij vernieuwing van gebouwen als bij herinrichting van de openbare ruimte.

4. Autobereikbaarheid, parkeren en OV

De bereikbaarheid van openbaar vervoer kan worden verbeterd door goede routes naar en centrale ligging van haltes. De autobereikbaarheid van deze buurten is veelal goed en vormt een kwaliteit voor mensen die afhankelijk zijn van de auto. Het parkeren vindt plaats in de openbare ruimte, maar moet waar mogelijk worden beperkt.

Prioriteiten: Grootchalige naoorlogse buurten

4 Multatuliweg

Huidige situatie

Sfeerimpressie

* Dit is een inspiratiebeeld, geen ontwerp.

5. Klimaatadaptatie

Deze buurten hebben dankzij de aanwezigheid van veel volwassen bomen een zeer groen karakter. Behoud en zorgvuldige vernieuwing moeten waarborgen dat deze buurten koel blijven bij hitte. Door vermindering van het verhard oppervlak kan het maaiveld groener worden ingericht, wat het risico op wateroverlast verkleint en waardoor meer water in de bodem wordt vastgehouden.

Buurt: Werklandschappen en gemengde innovatiemilieus

In deze gebieden zetten bedrijven, onderwijs- en onderzoeksinstituten en maatschappelijke voorzieningen de toon. Wonen speelt in de innovatiemilieus in toenemende mate ook een rol. Deze gebieden, die in functie en schaalgrootte flink verschillen, worden in deze nota aangemerkt als werklandschappen en gemengde innovatiemilieus. Voorbeelden hiervan zijn de Biotech Campus, het Reinier de Graaf ziekenhuis en het Innovatiedistrict Delft (IDD), waar Schieoevers, de TU Campus en Delftechpark onder vallen. In een aantal gebieden, zoals het IDD, spelen grote opgaven zoals ontwikkeling van de woonfunctie. Die opgaven hebben vaak ook betrekking op de openbare ruimte.

Deze vijf opgaven krijgen voorrang:

Voetganger en fietser

Autobereikbaarheid,
parkeren en OV

Klimaatadaptatie

Groen en biodiversiteit

Spelen, ontmoeten en
bewegen

1 Olof Palmerstraat, Delftse Poort

2 Maria Vincentiastraat, Reinier de Graaf

3 Molengraafsingel, Campus Zuid

Prioriteiten: Werklandschappen en gemengde innovatiemilieus

4 Delftechpark

Huidige situatie

Sfeerimpressie

* Dit is een inspiratiebeeld, geen ontwerp.

1. Voetganger en fietser

In deze gebieden staat de voetganger op 1 en de fietser op 2. De verschillende terreinen moeten veilig en bereikbaar zijn, zonder obstakels en via een zo direct mogelijke route. Zoveel mogelijk openbare ruimte wordt daarom ingericht als 30 km-zone.

2. Autobereikbaarheid, parkeren en OV

De bereikbaarheid van openbaar vervoer wordt verbeterd door goede routes voor voetgangers en fietsers naar de aanwezige haltes. Voor ondernemers in deze gebieden en specifiek Schieoever-Zuid is bereikbaarheid met de (vracht) auto belangrijk, deze wordt in de juiste balans gebracht met ruimte voor de voetganger en fietsers, groen en ontmoeten. Alternatieven voor de logistieke bereikbaarheid worden gestimuleerd. Het parkeren vindt plaats op eigen terrein en in beperkte mate in de openbare ruimte.

3. Klimaatadaptatie

In de werklandschappen en innovatiemilieus moet water-overlast worden voorkomen en de arbeidsproductiviteit bij hitte worden gewaarborgd. Nabij gebouwen (schaduw), langs voetgangers- en fietsroutes en op andere plekken, zoals de buitenruimte waar men de lunchpauze doorbrengt, moet de openbare ruimte hiervoor zo groen mogelijk worden ingericht.

Prioriteiten: Werklandschappen en gemengde innovatiemilieus

4 Delftechpark

Huidige situatie

Sfeerimpressie

* Dit is een inspiratiebeeld, geen ontwerp.

4. Groen en biodiversiteit

Een groene omgeving is een aantrekkelijke werk- en studeer-omgeving. Zowel zicht op groen vanaf de werkplek als de mogelijkheid om te pauzeren in het groen zijn hierbij van belang. Een groen netwerk binnen het gebied biedt de mogelijkheid tot een wandeling tijdens de pauze en dient met een gelaagde opbouw tegelijkertijd de biodiversiteit in de buurt.

5. Spelen, ontmoeten en bewegen

Behalve gewerkt moet er in de openbare ruimte ook kunnen worden gewandeld en geluncht. Zo kunnen ontmoetingen ontstaan en is er interactie met werknemers en studenten van verschillende organisaties. Hiertoe uitnodigende ruimte draagt bij aan een gezonde en actieve leefstijl. In gemengde gebieden met woonruimte is ruimte voor sport en spel ook van belang.

Prioriteiten: Nieuwe ontwikkelingen

Bij nieuwe ontwikkelingen in de stad ontstaat een speelveld voor nieuwe openbare ruimte gekoppeld aan nieuwe of vernieuwde gebouwen. Dit vraagt om herziening van prioriteiten, waarvoor de (onzichtbare) historie van een locatie een bron van inspiratie kan vormen.

Deze vijf opgaven krijgen voorrang:

1. Voetganger en fietser

In het ontwerp van de openbare ruimte, structuren én inrichting, krijgen de voetganger en fietser voorrang.

2. Ruimtelijke kwaliteit en identiteit

Bij de ontwikkeling van nieuwe delen van de stad is de ruimtelijke opzet van de openbare ruimte in samenhang met de bebouwing, zowel qua vorm/structuur als inrichting en materialisering een belangrijke ontwerpopgave. Door een hoge ruimtelijke kwaliteit en identiteit krijgt de nieuwe plek in de stad meerwaarde voor bewoners en andere gebruikers. Ook ontstaan nieuwe buurten en worden bestaande structuren op stads- en wijkniveau versterkt.

3. Groen en biodiversiteit / Spelen, ontmoeten en bewegen / Klimaatadaptatie

Openbare ruimte komt tot stand op basis van een integraal plan waarin verschillende opgaven een plaats krijgen, aansluitend op de structuren van naastgelegen buurten. Voor speelruimte hanteren we een richtlijn: minimaal 3% van de vrije openbare ruimte wordt hiervoor bestemd. Deze ruimte kan overigens goed worden gecombineerd met sport- en beweegaanleidingen en ruimte voor ontmoeten.

Inspirerend voorbeeld:

Kalverbos

Voor het Kalverbos lag een herinrichtingsopgave die verschillende (deel) aanleidingen had. Belangrijke aanleiding was de aansluiting van de openbare ruimte van het project Spoorzone op basis van het ontwerp van Busquets. Hierin moest naast een tweerichtings-fietspad ook de groenstructuur worden doorgezet en de tijdelijke tailtrack van de tram worden verwijderd. Ook het Kalverbos zelf vraagt om aanpassingen, waarbij ook het hergebruik van de watertoren en de reinwaterkelders (Radius) van belang is. Ook het kruispunt van de Waringsevest met de Nieuwe Plantage moest worden vernieuwd. Last but not least kan de Waringsevest worden versmald van 2 x 2 naar 2 x 1 rijbanen.

Bij de realisatie van het plan Busquets is afgesproken dat voor dit gebied een integrale visie voor de openbare ruimte zou worden opgesteld, als basis voor de verschillende delen.

De visie is door een externe landschapontwerper in combinatie met een verkeerskundig bureau verricht, in samenspraak met een gemeentelijke projectgroep, met een brede vertegenwoordiging van de verschillende afdelingen. Waarbij in de eerste stap een Programma van Eisen is opgesteld als basis voor de integrale Visie. Deze visie is vervolgens de basis voor bijvoorbeeld de versmalling van de Waringsevest en het herinrichten van het kruispunt.

Van belang is om de Visie steeds als basis te hanteren en vandaaruit integraal regie te voeren bij de uitwerkingen van deelprojecten.

Deel 3: Werkwijze, evaluatie en actualisatie

Deze visie en prioriteringskader zetten we in voor alle werkzaamheden die de openbare ruimte van Delft aangaan. Het is, behalve voor de gemeentelijke organisatie, ook van belang voor alle partners in de ontwikkeling van de openbare ruimte, waaronder de inwoners. In dit hoofdstuk lichten we toe hoe dat werkt, hoe we dit monitoren en waar nodig bijstellen.

3.1 Planvorming ontwerp openbare ruimte

De openbare ruimte moet altijd planmatig en in samenhang met andere ontwikkelingen vorm krijgen. De planvorming en daarmee de afweging van beleidsopgaven verschilt van grote naar kleine schaal. De rollen die de gemeente, bewoners en andere betrokkenen spelen, variëren per plan en per ontwikkeling. Het maken van een plan voor de openbare ruimte is geen afvinklijstje, maar is vaak een bredere ontwerp-opgave. In alle fasen van een planproces dient deze visie en prioriteringskader als richtinggevend voor inrichtings- en ontwerpkeuzen en de vorm van participatie. De kwaliteit en functionaliteit van de openbare ruimte zijn leidend, niet de financiële middelen die achter één specifieke opgave liggen.

Bijzondere plekken in de openbare ruimte vragen om extra kwaliteit in het ontwerp. Daarvoor kunnen prijsvragen ingezet worden. Deze bieden ook een goede aanleiding voor participatie.

Vanuit de kwaliteit van de bestaande situatie (nu) en de op dat moment geldende opgaven wordt een nieuwe situatie (straks) bepaald. Er wordt ook gekeken naar de mogelijke en gewenste toekomstige situatie (later). Die bepaalt mede hoe ruimte zo wordt ontworpen dat een in de toekomst wenselijke situatie niet onmogelijk wordt gemaakt.

Figuur 9 Schema nu - straks - later

Maatwerk blijft mogelijk. Er is altijd ruimte om een integraal ontwerp af te stemmen op de specifieke situatie. Indien nodig wordt beargumenteerd afgeweken van visie en/of prioriteringskader.

Gebiedsgericht werken

Om te zorgen voor optimale inzet van tijd, menskracht en middelen werken we waar mogelijk integraal en gebiedsgericht. Dit betekent dat we verschillende opgaven en werkzaamheden vanuit de ruimtelijke en sociale domeinen afstemmen in planning en programmering per gebied.

Een voorbeeld van gebiedsgericht werken zijn de integrale herinrichtingsprojecten (ook wel bekend als 'gevel tot gevel' projecten). Deze aanpak houdt in dat we grootschalige werkzaamheden zoals een vervanging van een riool in een wijk combineren met andere opgaven, zoals mobiliteitsaanpassingen, vergroening en spelen, ontmoeten en bewegen. Zo werken we efficiënt en beperken we overlast voor inwoners en andere gebruikers van het gebied tot een minimum.

3.2 Realisatie en beheer openbare ruimte

De gemeente streeft naar optimale balans tussen het ontwerp, de inrichting, het beheer en het gebruik van de openbare ruimte. Dit betekent dat ontwerpen voor de openbare ruimte niet alleen leidt tot (multi)functionele ruimte maar ook doelmatig beheer en onderhoud mogelijk maken. Anders kan de beoogde functie en kwaliteit niet duurzaam in stand worden gehouden.

Figuur 10 De Visie Openbare Ruimte stelt prioriteiten vanuit het sectoraal beleid en geeft vervolgens input voor het beheer en de uitvoering.

Ruimte ontwerpen en realiseren

Om de schaarse ruimte zo goed mogelijk te benutten, stelt de gemeente in veel gevallen multifunctioneel gebruik van openbare ruimte centraal in ontwerp, inrichting en beheer. Dit kan een dubbele functie betreffen, zoals een speelveld dat bij overmatige neerslag tijdelijk als waterberging dient, maar ook ruimte die op momenten ook voor andere doeleinden gebruikt kunnen worden. Voorbeelden zijn het gebruik van een park als schoolplein, een plein als weekmarkt, een parkeerterrein als kermis of een deel van een park als ijsbaan.

Aan ieder ontwerp liggen ontwerpprincipes ten grondslag die de gemeente toepast om (beleids) doelen te bereiken. Zo zijn er verschillende uitgangspunten en principes voor een klimaatbestendige, verkeersveilige of meer biodiversere inrichting van de openbare ruimte.

Verschillende inrichtings- en ontwerpprincipes helpen bij het realiseren van de juiste vorm en inrichting, binnen de eisen die daar vanuit gebruik en beheer aan moeten worden gesteld. Deze uitgangspunten en principes zijn geen onderdeel van deze visie maar staan in aparte documenten zoals sectoraal beleid, het Handboek leidraad inrichting openbare ruimte (LIOR) en de beleidsregel Klimaat adaptief bouwen. Deze documenten zijn niet statisch maar veranderen mee op basis van nieuwe inzichten en eisen.

Openbare ruimte beheren

Het onderhoud en beheer van de openbare ruimte draagt sterk bij aan het gebruik en de beleving van de gebruikers. Door goed te beheren draagt de gemeente dagelijks zorg voor het op orde houden van de openbare ruimte. Dit doen we door het uitvoeren van inspecties, het onderhouden van de openbare ruimte en door daar waar nodig te vervangen en vernieuwen. Beheren gaat ook over het slim inspelen op opgaven zoals klimaatverandering en het verbeteren van de leefomgeving passend bij de plek die aangepakt wordt.

Een belangrijk instrument in het beheer is het hanteren van beheerniveaus en het aanpassen van het beheer naar de behoeften van de plek. Niet elke locatie heeft dezelfde functie, gebruiksintensiteit of uitstraling. We stemmen de mate van beheer en onderhoud onder ander af op de functie van de locatie, de gebruiksintensiteit, de omgevingskenmerken en de wensen en ervaringen van de gebruikers. Om nog beter invulling te geven aan de geprioriteerde opgaven is een verdere differentiatie van de beeldkwaliteitsniveaus wenselijk.

3.3 Samen maken we de stad

De Omgevingswet verdeelt de verantwoordelijkheden voor de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving tussen overheid en inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Er is meer ruimte voor lokale initiatieven van inwoners en organisaties.

Participatie

De Omgevingswet gaat uit van drie belangrijke principes: ruimte geven, loslaten en vertrouwen. In Delft is de participatie van inwoners, bedrijven en andere organisaties in ruimtelijke ontwikkelingen vastgelegd in de aanpak Delfts Doen en bijbehorende verordening. Dit zijn spelregels voor het participatieproces in lijn met de Omgevingswet. We geven op verschillende manieren invulling aan deze spelregels.

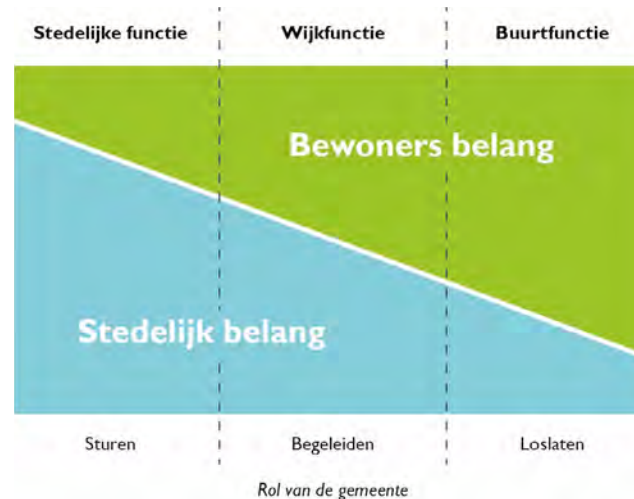
Regie openbare ruimte

De drie structuurniveaus (stedelijke, wijk- en buurtfunctie) geven houvast in hoeverre de gemeente regie op de openbare ruimte in handen van de inwoners kan geven.

Op de structuur met stedelijke functie ligt de regie voornamelijk bij de gemeente, omdat deze structuur een brede maatschappelijke functie (centrale verkeersroute, beschermd stadsgezicht, etc) heeft en soms specialistisch onderhoud vereist. Inwoners dragen voornamelijk via inspraakprocedures en participatietrajecten bij aan besluitvorming over de ontwikkeling. De gemeentelijke rol is 'sturend, tenzij'.

Op de structuur met wijkfunctie is meer ruimte voor regie van inwoners en andere gebruikers. De gemeente blijft vaak verantwoordelijk voor het ontwerp en beheer, maar inwoners kunnen actief bijdragen aan het ontwerp, het (dagelijks)

onderhoud of de organisatie van activiteiten. Bij de 'gevel tot gevel' aanpak en bij projecten worden de bewoners via participatie nauw betrokken vanaf het begin. Daarnaast kunnen bewoners voorstellen doen voor kleinschalige ingrepen. De gemeentelijke rol is daarbij begeleidend.

Figuur 11 Schematische weergave bewoners belang - stedelijk belang van de openbare ruimte

De openbare ruimte met buurtfunctie biedt de meeste ruimte voor regie van inwoners. In de praktijk gaat het hier vooral om de groene openbare ruimte. De gemeente speelt in dat geval voornamelijk een ondersteunende rol. Voorbeelden zijn: het beheer van groenvoorzieningen, het aanleggen van een buurtmoestuin en de creatie van speel- en ontmoetingsplekken. Zelfbeheer heeft als positief effect dat het de leefbaarheid en sociale cohesie in buurten kan versterken. De gemeentelijke rol is loslaten waar dat kan. Als er geen bewonersinitiatieven ontstaan, verzorgt de gemeente natuurlijk het beheer en onderhoud van de openbare ruimte.

De gemeente moedigt zelfbeheer en andere vormen van regie en eigenaarschap van inwoners en gebruikers aan door samen te werken met woningcorporaties en wijkverenigingen, subsidies en budgetten voor initiatieven te verstrekken, en te adviseren over groenbeheer en dit praktisch te ondersteunen. De prioriteiten zoals opgenomen in dit kader bieden een handvat, ook wanneer sprake is van participatie en bijvoorbeeld zelfbeheer. We dagen initiatiefnemers uit om rekening te houden met het prioriteringskader.

Het herinrichten van openbare ruimte is een integrale ontwerp-opgave waarbij we vaak samenwerken met diverse partijen. Naast de aanwezige functies, zowel bovengronds als ondergronds, moeten de basisvoorwaarden worden meegenomen en zijn de prioritaire opgaven van toepassing. Deze gelden niet alleen voor de gemeente, maar ook voor andere initiatiefnemers.

Er zijn verschillende soorten ontwikkelingen in de openbare ruimte. Bij een grote gebiedsontwikkeling, zoals bijvoorbeeld Nieuw Delft of de Kop van de Buitenhof, maakt de openbare ruimte deel uit van een breder ontwikkelplan. Hier wordt altijd gestreefd naar een integraal ontwerp voor de openbare ruimte in het projectgebied. In deze gevallen heeft de gemeente ongeacht de structuur de regie, in nauw overleg met de bewoners.

Een andere grotere ontwikkeling betreft de aanpak van de openbare ruimte van gevel tot gevel, bijvoorbeeld bij rioleringsprojecten zoals in de Voorhof of Buitenhof. Ook in dit geval heeft de gemeente de regie, maar de betrokkenheid van de bewoners is belangrijk voor het succes van het project. Waar mogelijk bieden we ruimte voor eigen initiatieven.

Inspirerende voorbeelden: Samen maken we de stad

Casper Fagelplantsoen

Bewoners gingen aan de slag om de voormalige rozentuin en omgeving om te toveren tot een inheemse en biologische bloementuin. Het plan werd gerealiseerd in samenwerking met de gemeente Delft en met subsidie van de gemeente en Fonds 1818. De buurt pakte veel samen op. Van ontwerpen, regelen van fondsen, het planten van duizenden bollen en nu ook het beheer.

Bagijnhof

Bij de door de gemeente geplande herinrichting van Het Bagijnhof werden de bewoners betrokken om mee te denken over de inrichting. De oude, geheel stenige inrichting met parkeerplaatsen heeft plaats gemaakt voor een groen binnengebied dat bijdraagt aan een prettige leefomgeving en klimaatadaptatie. Er is een volledig nieuwe speelplek ingericht die zorgt voor een stimulans van spelen, ontmoeten en bewegen. Het Bagijnhof transformeerde van parkeerplaats tot een vriendelijke verblijfsplek.

Buurtmoestuin Kuyperwijk

De initiatiefnemers van de buurtmoestuin in de Kuyperwijk wilden graag tuinieren met mensen uit hun buurt. Samen met Groenkracht en de gemeente is een locatie gevonden. In een aantal bijeenkomsten met de buurt is gesproken over hoe de buurttuin eruit zou moeten zien. In het ontwerp is specifiek ruimte gemaakt voor ontmoeting. Zo heeft de tuin een picknicktafel en gezamenlijke plantvakken voor kruiden en bloemen. Er is ook een tuincommissie samengesteld die de contacten met de buurt onderhoudt.

Casper Fagelplantsoen

Bagijnhof

Buurtmoestuin Kuyperwijk

3.4 Evaluatie en actualisatie

Structuren, opgaven en inzichten veranderen door de tijd heen. Deze veranderingen volgen elkaar steeds sneller op. Het is daarom noodzakelijk om deze visie periodiek te evalueren en waar nodig te actualiseren. Ook veranderingen in wet- en regelgeving kunnen aanleiding zijn tot aanpassing. Dit gebeurt in principe eenmaal per vier jaar. Bij iedere actualisering passen we onderliggende documenten aan en communiceren we over de wijzigingen, zo blijft het een actueel en bruikbaar instrument.

Colofon

Fotografie, met dank aan:

Cyclomedia, Charlotte Verkleij, Arjaan
Hoogenboom en Alyssa van Heyst

Illustraties:

Lieke Büchner en Charlotte Verkleij

Dit is een digitale uitgave van

Gemeente Delft
Postbus 78, 2600 ME Delft
Telefoon 14015
Internet www.delft.nl

Juli 2025

*Deze Visie Openbare Ruimte is beschikbaar
via www.delft.nl/visie-openbare-ruimte.*

